הן למושב

שבועון המושבים וההתיישבות הכפרית • מס' 783 • 16 במאי 2013 • ז' בסיון תשע"ג

ראה עמוד 5

המצטיינים בשדה

אלה החקלאים, המדריכים והחוקרים, שבלטו בתרומתם לחקלאות בישראל

עודד לפיד

■ עמ' 14

איתן אביבי

ד"ר דוד עזרא

אסף פנקס

גדעון זיו

איתי מתוקי

צביקה ענבל

שמעון אילוז

דרור גדיש

יחיעם וניר אלטשולר

שלומי הירשפלד

נועם יעקובא

ראסם אמארה

גדעון כהן

סדרת טרקטורי המשא הייחודית של ג'ון דיר.

מתלים נפרדים • שלדה חזקה • מהירים וגמישים יותר

*ט.נ.ל. יתמונה לדוגמה בלבד

JOHN DEERE

דגם גיטור XUV855

- מנוע דיזל 25 כ"ס 854 סמ"ק, שלוש בוכנות.
- מתלים נפרדים לעבירות גבוהה יותר ונסיעה רכה יותר.
- הנעה 4x4.
- נעילות דיפרנציאל אחורית וקדמית.
- שלדה חזקה וקשיחה.
- מהירות נסיעה מקסימלית 55 קמ"ש.

דגם גיטור HPX

- מנוע דיזל 21 כ"ס 854 סמ"ק, שלוש בוכנות.
- סרן אחורי "חי" (כמו בטרקטור – מקנה יכולות עבודה והעמסה גבוהות יותר).
- הנעה 4x4.
- נעילות דיפרנציאל אחורית וקדמית.
- שלדה חזקה וקשיחה עם מפרק נדנדה במרכז לריכוך הנסיעה.
- מהירות נסיעה מקסימלית 42 קמ"ש

דגם גיטור XUV550

- מנוע בנזין 16 כ"ס 570 סמ"ק, שתי בוכנות.
- מתלים נפרדים לעבירות גבוהה יותר ונסיעה רכה יותר.
- הנעה 4x4.
- נעילות דיפרנציאל אחורית וקדמית.
- שלדה חזקה וקשיחה.
- מהירות נסיעה מקסימלית 45 קמ"ש.

כפר הנגיד טל' 08-9421120, 08-9439294 פקס: 08-9421119, נייד-יוסי: 050-8575530 , יובל: 050-8575535 דואל: info@jkimchi.co.il אתר: www.jkimchi.co.il

כ-8,000 רוכבים השתתפו במסע האופניים "גלגלים של תקווה" ה-11

כ-8,000 משתתפים רכובים על אופניים, שהגיעו מכל רחבי הארץ, יצאו למסע "גלגלים של תקווה" ה-11, להעלאת המודעות הציבורית לפעילות עמותת "אתגרים". דמי ההשתתפות שנאספים ממשתתפי המסע משמשים להקמת מועדוני אופניים לטובת ילדים ומבוגרים עם צרכים מיוחדים ברחבי הארץ.

בשעה 7:00 בבוקר שבת, בהזנקה שבה נטלו חלק שר הביטחון, משה בוגי יעלון, וראש המועצה האזורית עמק יזרעאל, אייל בצר, קבוצות רבות מרחבי הארץ, עובדי חברות ותושבי האזור, החל מסע האופניים "גלגלים של תקווה".

המסע הסגוני נחשב מהגדולים והמרגשים בישראל, ובו רוכבים יחדיו חובבנים ומקצוענים, קבוצות רכיבה ומשפחות עם ילדים לצד רוכבים נכים. המסע נולד כצורך להעלאת המודעות בציבור לפעילותה החברתית של עמותת "אתגרים" ולקיום אירוע שבו ירכבו, זה לצד זה, רוכבים עם וללא מגבלה. כל ההכנסות מהאירוע הן קודש לפעילות ולילדי העמותה.

מסע האופניים נערך בחסות בנק הפועלים ובשיתוף עם המועצה האזורית עמק יזרעאל, במסגרת פסטיבל חלב ודבש.

מסע האופניים "גלגלים של תקווה". יוצאים לדרך!
צילום: ישראל פרץ

מכתבים למערכת

לעשות חשבון נפש

תושב צופר מציע למזכיר ארגון מגדלי הפרחים, שטען ששר החקלאות מנותק מבעיות החקלאים, לבחון את מעשיו. לדעתו הטייס לשעבר יאיר שמיר מתכונן להמראה

מר חיים חדד (מזכיר ארגון מגדלי הפרחים), שהוא עסקן במגזר החקלאי כבר מספר שנים, משתלח בשר החקלאות ופיתוח הכפר, יאיר שמיר, ("קו למושב" 782, 9 במאי 2013) שנכנס לתפקידו רק לפני חודשיים ומלין שלא עושה את דברו!

כפי שידוע בוודאי, שר החקלאות החדש היה בעברו טייס בחיל האוויר ושם, מר חדד (אם אתה לא יודע), כל טייס לפני המראה בודק את המטוס באופן אישי ולא מסתמך על דברי הטכנאים ואנשי המקצוע השונים, זאת על מנת לקבל תמונה אמתית וברורה על מצב המטוס טרם המראה.

כך עושה שר החקלאות בתפקידו החדש: הוא אינו מסתמך על דברי הפקידים במשרדים והעסקנים השונים מארגונים כאלה ואחרים (לא ברור מה תפקידם ומה הם עושים). הוא מסייר בכל המוקדים החקלאיים בארץ ולומד דרך הרגליים והעיניים את הבעיות והכשלים שנוצרו בשנים האחרונות בחקלאות.

כל זאת, על מנת שיוכל להמריא בבטחה, בלי מטענים או עסקנים עודפים (ראה "מכתב גלוי לשר החקלאות" שפורסם ב"קו למושב" ב-11 באפריל 2013).

לכן, מר חדד, אני מציע לך ושלכמותך, שלפני שהם מטילים בוץ ורפש שיסתכלו בראי וישאלו את הדמות שמשתקפת אליהם: "איפה היית כל השנים"?!

יפרח סבלדי, מושב צופר

מטוס קרב בהמראה. כל טייס בודק את המטוס באופן אישי
צילום: אדי ישראל

תוכן

חיים ביום
כ-6,000 אזרחים הסכימו לתרום אברים ו-1,050 איש תרמו דם ביום אחד
6

צילום: סלע קורן

נווה מדבר
במושב היוגב יש מקום שקשה למצוא, קצת לפני סוף העולם
12

צילום: ישראל פרץ

בת 17 הייתי
רות דיין, ילידת נהלל, הופתעה לגלות את עצמה בצעירותה בציור חדש
20

"קו למושב" גם באינטרנט - תנועת המושבים: www.tmoshavim.org.il ■ **תנועת האיחוד החקלאי:** www.ihaklai.org.il

קו למושב

■ **עורך:** דרור יוסף
■ **עורך משנה** עודד לפיד
■ **מנהלת עיתון** עדנה זיו

■ **כתבים** חני סולומון, יעקב לזר, נחמן גלבוע, עו"ד אפרת חקיקת, יבל ברקאי, עו"ד איילת רייך-מיכאלי, דגנית רם, זהר נוי, איתמר גור, סלע קורן

■ **דואר אלקטרוני**
dror.maariv@gmail.com

מזכירה והפקה אסתי כלפון 03-5632547
esti.halfon@maariv.co.il
■ **גרפיקה מערכת** שרה ראובן
■ **גרפיקה מודעות** ניקולאי קולניק
מערכת 03-5632441
מודעות לוח שירלי הכהן
טל' לוח 03-5682878
shirly.hacohen@maariv.co.il

יועצי פרסום דניאלה גבאי, יעקב קניאל, יורם עביבי, גילה סבן
טל' מודעות 03-5632547
פקס מודעות 03-5638728
מודעות kav_daf@maariv.co.il

המערכת והמנהלה רח' קרליבך 2, ת"א

סיימתם לקרוא?
אנא השליבו את הגיליון לפח המחזור הסמוך למקום מגוריכם.

משנה למנכ"ל: עקיבא גולדבלום akiva.goldblum@maariv.co.il

כל הזכויות שמורות. אין להעתיק, לתרגם, לשדר בכל אמצעי, לאחסן במאגר מידע, לפרסם או להפיץ בכל אמצעי כל חלק מן המודפס בעיתון הזה.

משיבים מתקפה על הארבה

משרדי החקלאות והביטחון יכינו תכנית חדשה להתמודדות עם להקות הארבה המתרבות בנגב, שיהיו מסוגלות לנדוד צפונה בקרוב. על פי התחזיות, להקות ארבה נוספות עלולות להגיע מסיני

ארבה. "שובר שוויון במאבק" צילום: ראובן קסטרו

שר החקלאות ופיתוח הכפר, יאיר שמיר, הורה לגבש תכנית חירום חדשה להתמודדות עם הארבה, בעקבות סיור שערך לאחרונה בנגב.

בשעות הבוקר של יום 11 במאי, שבת, סיירו בנגב השר שמיר, מנכ"ל משרדו היוצא יוסי ישי, מחליפו רמי כהן, עובדים נוספים במשרד המטפלים במשבר מזה כחודשיים, ראש מועצת אשכול חיים ילין ונציגי משרד הביטחון, במטרה לבחון מקרוב את הפעולות הננקטות במאבק במתקפת הארבה. ראש מועצת רמת נגב שמוליק ריפמן הוביל את הסיור הלא-שגרתי שהתקיים ביום המנוחה השבועי.

לאור היקף בקיעות הביצים וההשערה של אנשי משרד החקלאות, כי לחגבים הצעירים ייקח שבוע עד שיוכלו לעופף, בצירוף התחזית על הגעת להקות ארבה מסיני, הודיע השר, כי הורה לגבש תכנית חירום חדשה שתיתן מענה יעיל להתפשטות הארבה. החלטה נוספת התקבלה בנושא הידוק שיתוף הפעולה עם משרד הביטחון, שתאפשר הפעלת ציוד מתוחכם שברשותו (מסוקים, מטוסים ללא טייס לניטור הלהקות וכיוצא בזה) לטובת הטיפול בבעיה.

השר שמיר: "לאור חומרת המצב מעבר לגבול המצרי, אנו נדרשים לתכלל את הפעולות במישור האזורי ובימים הקרובים נערב את המוסדות הבין-לאומיים, בראשם ארגון המזון והחקלאות של האו"ם (FAO)".

שמוליק ריפמן, ראש מועצה אזורית רמת הנגב: "ביקור השר הבוקר היה שובר שוויון במאבק כנגד הארבה. אני משוכנע, כי השר שמיר יוביל את הפעילות הלאומית למאבק בארבה הקיים ובנחילים הצפויים להגיע מסיני".

ביישום תכנית הפעולה החדשה ינסו כל הגורמים המעורבים למנוע את התפשטות הארבה על עבר השטחים החקלאיים או אל היישובים העירוניים בנגב הצפוני. במסגרת התכנית, לצד הגברת פעולות ההדברה בשטח והפעילות במישור הבין-לאומי, אנשי המדען הראשי במשרד החקלאות יפעלו לרכז את הנתונים ואת הידע שנצברו למאגר שישמש צרכים עתידיים.

שיפוצניק חשוד בהעלמת מס בסך 1.3 מיליון שקל

מושבניק מירחיב שבשרון פתח חברת שיפוץ ובניית בתים על שם גיסו ודרכה העסיק עובדים ב"שחור". הוא נעצר ושוחרר בערבות בסך מאות אלפי שקלים, ונאסר עליו לצאת מהארץ במשך חצי שנה

תושב מושב ירחיב שבשרון, בן 35, העוסק בבנייה ובשיפוצים, חשוד בהעלמת הכנסות שסכומן יותר ממיליון שקלים בשנים 2007 עד 2011. החשוד נעצר ושוחרר בערבות בבית משפט השלום בתל אביב, בהוראת השופטת תרצה שחם קינן.

כפי שנכתב בבקשת המעצר שהוגשה לבית המשפט על ידי חקירות מס הכנסה מרכז, עד חודש מאי 2010 דיווח החשוד על פעילותו העסקית במסגרת תיק עוסק מורשה. מאז ואילך, דיווח על היותו שכיר בחברה העוסקת בתחום.

בעקבות פעילות מודיעינית של חוקרי רשות המסים, נחשד האיש בקיום פעילותו העסקית גם בתקופה שבה דיווח על עבודתו כשכיר.

על פי הודעת רשות המסים, דיווחיו על הכנסותיו היו בחסר והחוקרים חושדים, כי הסתיר את פעילותו העסקית באמצעות פתיחת חברה על שם גיסו, שדרכה ביצע את פעילותו הכספית הנוספת, ופרט את ההמחאות שקיבל מלקוחותיו בעסקי המרת כסף ("צ'יינג'") שונים.

עד 8 במאי התנהלה נגד החשוד חקירה סמויה והחל מאותו יום נפתחה חקירה גלויה, בוצעו חיפושים בביתו של החשוד ובמשרדי החברות שלו, נתפסו מסמכים רבים שלהם יש קשר לחשדות הנחקרים, כמו גם נלקחו מסמכים שנמצאו אצל רואה החשבון של החברה.

ממצאי החקירה עד כה מעלים חשד לפיו פעילותו העסקית של החשוד בשנים 2008 – 2010 הניבה הכנסות בסך מיליון ו-300 אלף שקלים לפחות, שלא דווחו לרשות המסים. בעלת החברה שהוקמה על שם הגיס היא חברה של החשוד ומהווה המשך ישיר לפעילותו העסקית כעוסק מורשה. עוד לפי ממצאי החקירה, מיום הקמתה עד כה, החברה לא הגישה דוחות למס הכנסה והעסיקה פועלים שהשתכרו ב"שחור", לפי המסמכים שהוגשו לבית המשפט.

השופטת שחם קינן הורתה על שחרור החשוד בתנאים מגבילים: ערבות עצמית על סך 500 אלף שקלים, ערבות צד ג' על סך 250 אלף שקלים, ערבות בנקאית או הפקדת מזומן על סך 50 אלף שקלים, עיכוב יציאה מהארץ ל-180 יום ועוד.

בכפר ובקיבוץ

משתפים פעולה בביטחון

נציגי תנועת המושבים, התנועה הקיבוצית והמשרד לביטחון פנים דנו בתכנית להגברת הביטחון במרחב הכפרי

השר לביטחון הפנים, חבר הכנסת יצחק אהרונוביץ', מפכ"ל המשטרה רב ניצב יוחנן דנינו, מנכ"ל המשרד רותם פלג, נציגי תנועת המושבים, התנועה הקיבוצית ונציגים נוספים דנו לאחרונה בבניית מודל הפעלה משולב להגברת הביטחון במרחב הכפרי.

בסיום המפגש, סיכם השר אהרונוביץ' את הדיון: "תחושת הביטחון במרחב הכפרי בפרט, וברחבי הארץ בכלל, חשובה לכולנו. עומדת בפנינו הזדמנות מצוינת לשלב את כלל הכוחות הפועלים בשטח, להיעזר במתנדבים, קציני הביטחון וסיירי השדות ולהשתמש באיגום אמצעים טכנולוגיים כמצלמות, מוקדים רואים, חסימת צירים, הנחת שערים ועוד, וזאת על מנת לקדם את העשייה, למנוע עבירות פליליות ולעצור את המבצעים.

"אנשי ההתיישבות הם אנשי עמל ויזע, אנשים מצוינים, בכוונתי ללוות מקרוב את העשייה בנושא ולסייע ככל הניתן".

השר לביטחון פנים, יצחק אהרונוביץ'. "הזדמנות מצוינת לשלב את כלל הכוחות" צילום: פלאש 90

נעצרו ארבעה חשודים בגניבת כרטיסי אשראי

ארבעת העצורים, תושבי באר שבע בני 26-29, הודו בחקירתם שגנבו את הכרטיסים ממוסדות בדרום והשתמשו בהם לקניית מוצרים ודלק

בתום חקירה של יחידת תשאול ביחידה המרכזית נגב של המשטרה, הוגש כתב אישום נגד ארבעה חשודים בשימוש בכרטיסי אשראי שנגנבו ברחבי הנגב. לבקשת המשטרה, הם יישארו במעצר עד היום, חמישי (16.5).

על פי חשד המשטרה, כל ארבעת החשודים שנעצרו, שניים בני 29, אחד בן 28 ואחד בן 26, נהגו במשך תקופה ממושכת לפרוץ לבתים ולמוסדות באזור הדרום, לגנוב רכוש, טלפונים חכמים ("אייפונים") וכרטיסי אשראי ולאחר מכן לבצע רכישות שונות באמצעות כרטיסי האשראי.

לאור מורכבות המקרים והפריסה הגיאוגרפית הנרחבת שבה בוצעו העבירות, הוטלה החקירה על ימ"ר נגב. עם סיום החקירה הסמויה והמעבר לחקירה הגלויה, נעצרו כל הארבעה.

בחקירתם קשרו עצמם החשודים לשימוש בכרטיסי אשראי והודו שגנבו מהמכינה הצבאית בשדרות, מהמרכז לשיקום האסיר, ממתחם המועצה האזורית "שער הנגב" וממקומות אחרים. באמצעות כרטיסי האשראי ביצעו רכישות בתחנות דלק, במרכולים, במזנונים ועוד. מעצרם הוארך עד היום, 16 במאי.

מפקד ימ"ר נגב, סגן ניצב דוד בואני: "מדובר בסוג פשיעה שלה השלכות משמעותיות על תחושת הביטחון האישי של התושבים, על איכות ורמת חייהם. בחקירה זו הופעלו אמצעים טכנולוגיים וחקירתיים רבים, אשר הביאו לביסוס הראיות כנגד החשודים ולהגשת כתב האישום כנגדם".

כרטיסי אשראי. החשודים הודו שגנבו ממתחם מועצה אזורית "שער הנגב" צילום: נאור רהב

חדשות יבל ברקאי

הצלת חיים ביום

מאות מתנדבים החתימו על כרטיסי תרומות אברים והתרימו מנות דם ביום שנועד "למלא את מאגרי החיים של ישראל"

יותר מ–400 סטודנטים, החברים בארגון "שגרירי רוטשילד", ומאות מתנדבים מארגוני הצלה נוספים פעלו ב–120 מוקדי התרמה ביישובים הפרוסים מקריית שמונה עד אילת.

ביום הלאומי להצלת חיים, שצוין ביום שלישי, 7 במאי, תחת הכותרת "ממלאים את מאגרי החיים של ישראל", הופעלו 150 עמדות ב–120 יישובים ברחבי הארץ, מקריית שמונה בצפון ועד אילת בדרום, על ידי 400 סטודנטים מתנדבים. 100 קבוצות נבחרות של נוער מגן דוד אדום, יוניסטרים ו"קו הזינוק" ערכו פעילות בנושא הצלת חיים. לראשונה, התקיימה פעילות נרחבת גם במגזר הערבי.

ביום הפעילות המיוחד הצטרפו יותר מ–6,000 חתימות על כרטיסי המרכז הלאומי להשתלות – "אָדִי". בנוסף, נתרמו 1,050 מנות דם ונעשו יותר מ–4,000 בדיקות לחץ דם והדרכות על ידי נוער מד"א.

עצומה נגד אלימות המופנית כלפי צוותים רפואיים ולמען הקמת מכון רנטגן בצפון הארץ השיגה תמיכה נרחבת – 14 אלף אזרחים חתמו על המסמך. בפעילות של האגודה למלחמה בסרטן נחשפו אלפי אנשים לחומרי ההסברה של הארגון שהוצגו בסרטון והודרכו באימוץ אורח חיים בריא. מאות חניכים של הנוער העובד והלומד בעשרות הסניפים של התנועה, ממצפה רמון עד קריית שמונה, עברו הכשרה בתחום הצלת חיים.

פעילות היום המיוחד התרחשה גם ברשתות החברתיות באינטרנט, ובהן 250 אלף איש נחשפו למטרת היום – הצלת חיים – באמצעות העמוד הרשמי שנפתח עבור היוזמה בפייסבוק ובו מידע נרחב על הפעילות, בעברית ובערבית. 250 אלף אנשים נוספים נחשפו ליום הצלת חיים באמצעות הפעילות האינטרנטית של הארגונים השותפים (מד"א, אדי ואחרים). אלפי כניסות נמנו בערוץ היו–טיוב של יום הצלת חיים, ובו סרטונים בעברית ובערבית.

לשם השוואה, ב"יום הצלת חיים" בשנתיים האחרונות נאספו יותר מ–10,000 חתימות על כרטיסי אדי, נתרמו יותר מ–2,500 מנות דם ויותר מ–100 אלף שקלים (80 אלף שקל בשנה שעברה וכ–40 אלף שקל לפני שנתיים) לארגוני הצלת חיים. כ–100 אלף איש נחשפו למסרות הפעילות באתרי הרשתות החברתיות.

"היום הלאומי להצלת חיים" נערך זו השנה השלישית בהובלת ארגון "שגרירי רוטשילד", מיסודה של קרן רוטשילד קיסריה, בשיתוף משרד הבריאות, שמצטרף ליוזמה לראשונה, וארגונים נוספים: מד"א, המרכז הלאומי להשתלות – אדי, האגודה למלחמה בסרטן, הנוער העובד והלומד, עמותת יוניסטרים, ארגון אחריי, נוער מד"א, התאחדות הסטודנטים, קו הזינוק וגופים נוספים.

בישראל, יותר מאלף איש ממתינים מדי שנה להשתלות איברים. כמאה מהם מתים מדי שנה כתוצאה ממחסור בתרומות. לפי נתונים עדכניים מבנק הדם, שיעור תורמי הדם בישראל נמוך מ–5% ומערכת הבריאות בישראל זקוקה כיום לכ–1,300 מנות דם מדי יום.

פעילים ב"יום הצלת חיים". מערכת הבריאות בישראל זקוקה כיום לכ–1,300 מנות דם מדי יום

כמו כן, בישראל יותר מ–200 אלף חולים ומחלימים ממחלות הסרטן, ומדי שנה, מאובחנים כ–28 אלף חולים חדשים. מרבית מחלות הסרטן השכיחות ניתנות למניעה ולאבחון מוקדם המאפשרים ריפוי, ומכאן חשיבות ההסברה והעלאת מודעות הציבור לנושא.

ארז רואימי, מנהל ארגון "שגרירי רוטשילד": "יום הצלת חיים הוא מהלך חברתי ערכי בקנה מידה ארצי ולאומי להשגת מטרה אנושית, שאין נאצלת ממנה. באותה העת, הוא גם מרחיב את מעגלי ההתנדבות בישראל, הוא מאפשר לכל אדם וללא מאמץ רב 'להשלים מעשה' – החשיבות הנראית וההצלחה של פעולות מצילות חיים מקרבת אנשים לנתינה באשר היא".

מתנדבים. בשלוש השנים האחרונות נאספו יותר מ–16 אלף חתימות על כרטיסי אדי

בסימן שאלה

עו"ד איילת רייך-מיכאלי

כתובת לשאלותיכם
dror.maariv@gmail.com

לפי משק או לפי חבר? התקנון יקבע

אגודה שרוצה לשנות את אופן חלוקת רווחי העיבוד המשותף צריכה לבדוק היטב מה מתיר לה התקנון

אני חבר אגודה בבקעת הירדן. לפני מספר שנים החליטה האספה לשנות את הנוהג בנושא חלוקת רווחי העיבודים המשותפים, שחולקו לפי משק או לפי משפחה, ולהתחיל לחלק את הרווחים "פר חבר", כך שבעל משק בודד יקבל מנה אחת וזוג יקבל שתי מנות. האם החלטת האספה הכללית חוקית?

שאלתך נדונה בסכסוך שהתברר בפני רשם האגודות השיתופיות (תיק מס' 2411/228/98 פינקוס נ' מכורה כפר שיתופי בע"מ). באותו עניין, בני הזוג פינקוס היו בעלי זכויות שוות בנחלה. לאחר שהשניים התגרשו, נותר הבעל עם הנחלה ועם החובות והאישה נשארה חברת אגודה ללא נחלה.

ב–12 בפברואר 97' קיבלה האספה הכללית של האגודה החלטה על חלוקת רווחים על בסיס מספר חברים רשומים, שכלל גם את האישה. הגרוש פינקוס הגיש תביעה בהליך בוררות לפסילת ההחלטה. השאלה שנדונה בפני הבורר הייתה: האם יכולה האספה הכללית לקבל החלטה על חלוקת רווחים לחברים על בסיס "פר חבר", לעומת הנוהג שהיה קיים לפיו חולקו הרווחים לחברים על בסיס "פר משק"?

לאחר ששמע את טענות הצדדים קבע הבורר, כי החלטת האספה הפרה את עקרונות הקואופרציה שעל יסודותיה האגודה קמה. לפיכך, החליט הבורר שעל האגודה לזכות את חשבונו של התובע בסכום השווה לחלוקה על פי משק ("פר משק").

על החלטת הבורר הוגש ערעור לרשם האגודות, עורך דין אורי זליגמן. ב–6 באוקטובר 99' החליט הרשם, כי להחלטת האספה יש תוקף וקבע כי יש לחלק את הרווחים על בסיס מספר החברים. בעקבות החלטה זו הוגשה עתירה לבג"צ, שהחליט להחזיר את הדיון לרשם כדי לאפשר לצדדים לטעון את מלוא טענותיהם.

לאחר ששמע שוב את טענות הצדדים קבע הרשם, כי הסוגיה כולה קמה ונופלת על לשונו של תקנון האגודה. אולם בנסיבות העניין, לשון התקנון לא סייעה למי מהצדדים והרשם קבע, כי כאשר אי אפשר ללמוד מלשון התקנון מהו מנגנון חלוקת הרווחים באגודה, יש לפנות למקורות חלופיים ומהם ללמוד כיצד יש לפרש את התקנון. מקורות אלו הם עקרונות הקואופרציה.

כבוד הרשם זליגמן מציין, כי השאלה מהם עקרונות הקואופרציה נדונה באריכות בפרק ג' בספרה של פרופסור סמדר אוטולנגי, "אגודות שיתופיות – דין ונוהל", שם היא מפרטת את עיקרים. אחד העקרונות החשובים הוא עקרון השוויון בין החברים, שוויון מהותי ולא טכני. לכן, הרשם קבע כי במושב עובדים עקרון השוויון ייבחן על פי מפתח של נחלות, וכי יש לפרש את לשון התקנון כקובעת חלוקה "פר משק".

לפיכך, הרשם פסק, כי החלטת האספה הכלכלית התקבלה בניגוד להוראות תקנון האגודה ואין ביכולתה של האספה לקבל החלטות בניגוד להוראות תקנונה, ולכן יש לפסול אותה. הרשם ציין, כי אם האגודה מעוניינת לקבוע חלוקת רווחים "פר חבר", עליה לשנות את התקנון.

הנה כי כן, לאור החלטה זו נראה, כי בראש ובראשונה התשובה לשאלתך תלויה במנגנון חלוקת הרווחים המוסדר בתקנון האגודה שבה אתה חבר. לפיכך, יש לעיין בסעיפי התקנון ולבחון האם מכוחם מוסמכת האספה לשנות ממנהגה ולחלק את הרווחים לפי מספר החברים ולא לפי מספר המשקים.

המושב שבו אני מתגורר מעסיק עובדת שהוא מעוניין לפטרה מבלי שהעובדת תמשיך להגיע לעבודה בתקופת ההודעה המוקדמת. לעובדת צבורים ימי חופשה שנתית שטרם נוצלו. האם אפשר להוציא את העובדת לחופשה כך שימי החופשה יחפפו לימי ההודעה מוקדמת?

במניין ימי החופשה השנתית לא יבואו ימי הודעה מוקדמת לפיטורים, אלא אם עלו על 14 (כך נקבע בסעיף 5(א)(7) לחוק חופשה שנתית תשי"א–1951). לכאורה, לפי סעיף זה ימי ההודעה המוקדמת יכולים לחפוף לימי החופשה השנתית ובלבד שיישארו לעובד 14 ימי הודעה מוקדמת לפחות.

אולם בפסיקה נקבע, כי הסעיף הנ"ל יחול רק כאשר העובד מחליט שהוא ייצא לחופשה בתקופת ההודעה מוקדמת, בניגוד לרצון המעסיק. כלומר, אפשרית חפיפה בין תקופת החופשה השנתית לתקופת ההודעה מוקדמת, בתנאי שהעובד נתבקש על ידי מעבידו לעבוד בתקופת ההודעה המוקדמת ואילו העובד מבקש לנצל ימי חופשה צבורים העומדים לרשותו, והמעביד נתן את הסכמתו ובלבד שייוותרו 14 ימים לתקופת ההודעה המוקדמת.

בפסיקה הודגש, כי במקרים שבהם המעסיק מעדיף לוותר על עבודת העובד בפועל בחלק מתקופת ההודעה המוקדמת, העובד זכאי למלוא תשלום פדיון ימי החופשה השנתית וכן למלוא תשלום ההודעה המוקדמת מבלי שאפשר לחפוף בין שתי התקופות. לפיכך, במקרה שתואר על ידך אי אפשר לבצע חפיפה בין ימי ההודעה מוקדמת לימי החופשה השנתית.

הכותבת, ממשרד עורכי דין וגישור "איילת רייך", עוסקת באגודות שיתופיות, בתחום המסחרי–חקלאי ובליטיגציה.

המידע כללי בלבד ואינו חוות דעת או ייעוץ מוסמכים.

קשר ישיר
עם התקשורת

יעקב לזר lazar@aran.co.il

עשה לך רב
מעריב, 12.05

קראתי בראשון בבוקר את ההצעה לדיל החדש של נפתלי בנט והבית היהודי, שהרב שלמה אל־יהו, רבה של העיר צפת, יהיה הרב הראשי הספרדי החדש, ולא האמנתי למראה עיני. זה הרב שפסק נגד השכרת ומכירת דירות לערבים ישראלים וקבע שמותר להטיל חרם על יהודים שכן יעשו זאת, זה הרב שב–2006 הוגש נגדו כתב אישום בגין הסתה נגד ערבים, זה הרב שזומן לחקירה במשטרה והודיע שלא יגיע, זה הרב שהאגודה לזכויות האז־רח בישראל האשימה אותו בהסתה לגזענות, הוא יהיה רב ראשי בישראל? מינוי שנועד לסייע לשי־קום מעמדו של מוסד הרבנות הראשית במדינה?

לגזענות שהיא חלום
ערוץ 10, 4.5

"זה היה בכיכר, היס"מ לא עזר, ואת יגאל לא עצר... נשמעו יריות, והתחילו חגיגות. פתאום, כתם דם באדום, לא רוצים הסכם שלום. לאה רבין זונה, איזה הלם קיבלה, נפטרה והלכה...". ואחר כך: "אני נשבע במנורה לגזענות שהיא חלום, כל העו־לם יהיו עדים, שלא יהיו פה ערבים".

ככה שרו אוהדי בית"ר ירושלים, חברי "לה פמיליה", באוטובוס, בדרך חזרה מהמשחק עם בני סכנין בדוחא. אחרי השידור בערוץ 10, עצרה המשטרה שלושה מהם, וכשהם הובאו לבית משפט השלום בירושלים, צולם אחד העצורים כשהוא עושה תנועה מגונה בידו ואומר, שפה זה דמוקר־טיה וזכותו להגיד את מה שהוא חושב.

פה זה דמוקרטיה, ואפשר לחוקק פה חוק, שיכניס לכלא לכמה שנים טובות כל מי שמשבח את רצח ראש הממשלה או מהלל את הרוצח, וחוק שיכ־ניס לכלא לתקופה נאה כל מי שמשמיע קריאות גזעניות (נגד ערבים או נגד יהודים). כי בינתיים, במערכה נגד הגזענות ונגד אלה שנושאים היום את שמה בגאון ובלי להתבייש, אנחנו מפסידים בגדול.

תלונה כוזבת על אונס
וואלה, 9.5

כרמלה מנשה עלתה לשידור ב"יומן הערב", ביום רביעי שעבר, ודיווחה על ילד מהיישוב יצהר, שכ־נקמה על רצח איתמר בורובסקי, החליט להפליל חייל בדואי שאבטח ביישוב, ובדה סיפור שהחייל אנס אותו. החייל נעצר למשך יומיים ושוחרר לאחר שבחקירה לא נמצא כל בסיס לתלונתו של הקטין.

למחרת הודיעו מתיישבי השומרון, שהם יתבעו את כרמלה מנשה, כיוון שהיא "רקחה עלילת דם" נגדם. בשם האגודה השיתופית יצהר, ועד מתיי־שבי שומרון והמועצה האזורית שומרון, נעשתה פנייה למנשה ולרשות השידור, והם נדרשו להת־נצל באופן מיידי בשידור, וכן לשלם פיצוי של 200 אלף שקל ליצהר, על פגיעה בשמם הטוב. אברהם בנימין, דובר יצהר, מסר כי "מעבר לכשל המקצועי החמור הכרוך בפרסום שקרי וללא פנייה לקבלת תגובת היישוב, משקפים דבריה של כרמ־לה מנשה את השנאה ואת ההסתה היוקדת לתושבי יצהר ולאמת שהם מציגים".

התגובה של יוסי דגן, מ"מ ראש המועצה האזו־רית שומרון, הייתה נחרצת: "יש גורמים בשמאל, בשמאל הקיצוני ובתקשורת, שמרגישים כנראה שהכול מותר להם. במשך שנים הכפישו פולי־טיקאים ועיתונאים את מאות אלפי המתיישבים ביהודה ובשומרון, והעלילו עליהם עלילות דרך קבע. לא נשתוק יותר. מאות אלפי המתיישבים לא יהיו יותר אסקופה הנדרסת בפני כל מסית גס רוח. מותר בהחלט להשמיע ביקורת, כל מה שאנחנו דורשים הוא להיצמד לאמת, לעובדות. כל הסתה תיענה בתלונה, כל הכפשה תיענה בתביעה. עידן המתנחל הפראייר תם".

באותו היום עלתה מנשה לשידור והבהירה, כי היא הוטעתה על ידי יחידת דובר צה"ל. אכן הייתה תלונה של ילד על אונס, חייל בדואי אכן נעצר נחקר ושוחרר, אבל הילד המתלונן לא היה מיצ־הר אלא מהיישוב נגוהות (לא רחוק מצומת תפוח). מנשה הסבירה, כי דובר צה"ל אישר את פרטי המקרה וגם חיילי מילואים שאיתם שוחחה. "החייל היה עצור יומיים לאחר שילד בן שבע אמר שהוא אנס אותו, והפרטים האלה אושרו על ידי הצבא. אולי ביישוב לא רוצים לדבר על זה". רשות השי־דור גיבתה את מנשה. "כל הטענות נגדה מופרכות. דובר צה"ל אישר את הנאמר בכתבה לאחר בדיקה עם המשטרה הצבאית. החייל אכן נעצר ליומיים ושוחרר. כמו כן, הכתבת שוחחה עם חיילים ומפק־דים. אשר לטענה, שלא ביקשה תגובה מן הוועד, הוא אינו צד בעניין".

הייתה טעות בזיהוי היישוב שנעשתה בתום לב, והיא תוקנה. והייתה גם עלילת דם. אבל לא של כרמלה מנשה, אלא של ילד בן שבע מהיישוב נגו־הות על חייל צה"ל. מאיפה צצה אצל ילד בן שבע יוזמה לטפול אשמה כוזבת באונס על חייל צה"ל? מה שומע הילד בסביבתו, שאת הנקמה על הרצח הוא מחפש דווקא אצל החיילים?

נסטלבאום ותחתוני הפח
וואלה, 9.5; גלובס, 4.5; העין השביעית, 10.5

בשבוע שעבר החליט הוועד המנהל של רשות השידור, שלא להעביר מתפקידו את משה נסטל־באום, מנהל חטיבת החדשות בערוץ הראשון, למ־רות המלצה מפורשת בעניין זה של נציבות שירות המדינה. שני עובדים בכירים ברשות השידור הת־לוננו נגד נסטלבאום, שהוא מתנכל להם על רקע נטיותיהם המיניות. הנציבות ניהלה חקירה וגבתה עדות של לפחות 21 מעובדי מערכת החדשות של ערוץ 1, בהם מגישים ועורכים, מצאה כי יש בסיס לתלונה, והוחלט להגיש נגד נסטלבאום תובענה משמעתית.

הממונה על המשמעת בנציבות שירות המדינה, עו"ד אסף רוזנברג, פנה לרשות השידור והמליץ לה להדיח לאלתר את נסטלבאום מכל תפקיד ני־הולי. אלא שכאמור, הוועד המנהל של הרשות הח־ליט לדחות את ההמלצה ולהשאיר את נסטלבאום בתפקידו. ברשות השידור נמנעו בשלב זה מלפר־סם את הנימוקים להחלטה ומסרו כי הם יפורסמו בהמשך.

"בהזדמנויות רבות ושונות לאורך שנות עבוד־תו המשותפת עם השניים", נאמר בתובענה נגד נסטלבאום, "נהג לכנותם ולהתבטא כלפיהם בא־מירות בוטות ומעליבות בקשר לנטייתם המינית, וזאת הן בנוכחותם והן בפני עובדים אחרים בר־שות. בין היתר, נהג הנאשם לומר להם משפטים כגון: 'אני אפתח לך מטרייה בתחת', 'לידך אני צריך ללבוש תחתוני פח'".

עוד נכתב, שנסטלבאום "נהג להתבטא באמירות בוטות וגזעניות ביחס לציבור ההומוסקסואלים, ובין היתר נהג לומר כי 'לא ניתן לסמוך עליהם, וכי הם תוקעים סכין בגב'."

אישום נוסף כנגדו הוא על כך שהדיח את אחד משני המתלוננים נגדו מהגשת תוכנית שהגיש עד אותה עת, וכמו כן סירב שוב ושוב לאפשר לו עבודה פרטית, והחל לזמן אותו לשורה של שי־מועים.

על ההחלטה של הוועד המנהל השבוע, שלא להשהות את נסטלבאום, הגיבה אגודת העיתונאים בתל אביב בחריפות רבה: "ההחלטה השערוריתית היא בבחינת הוכחה נוספת להתערערות המוס־רית והמקצועית שפוקדת את רשות השידור תחת ההנהלה הנוכחית... אגודת העיתונאים תל אביב לא תהסס לנקוט בכל אמצעי חוקי כדי לשנות את ההחלטה המרה והנמהרת, המעודדת הטרדה מי־נית במקום העבודה והפיכת חדר החדשות, חדרי העריכה והאולפנים לזירה של הטרדה והשפ־לה מתמשכת בעבור העיתונאים, גברים ונשים". בהמשך נכתב: "לא ניתן להעלות על הדעת, כי מר נסטלבאום ימשיך להלך בחופשיות במסדרו־נות רשות השידור, כשהוא חובש את כובע מנהל חטיבת החדשות, כאשר רבים מהכפופים למרותו הניהולית, משמשים כיום כעדי תביעה בתובענה המשמעתית שהוגשה נגדו".

"ברשות השידור סירבו להגיב", נכתב בגלובס, "וכך גם המתלוננים ששמם מוגן מפרסום. את תגובתו של נסטלבאום לא ניתן היה להשיג".

במקרה של משה נסטלבאום אין חשד למעשים פליליים, אבל אם הדברים המיוחסים לו נכונים, ועל פי בדיקת נציבות שירות המדינה כנראה כך הדבר, צריך לדאוג לו למקום עבודה אחר. רגוע יותר. ידידותי. מנהל שמסתובב כל הזמן בחשש שהוא צריך ללבוש תחתוני פח, כי אחרת מי יודע מה יעשה לו איזה הומוסקסואל גלוי או סמוי שעו־בד איתו, כאשר תיקרה בפניו ההזדמנות נכונה, אינו יכול לבצע את עבודתו נאמנה. זה בוודאי מאוד מלחיץ אותו, אחרת הוא לא היה מתפרץ ככה, וצריך לחפש עבורו סביבת עבודה נקייה מאיומים מסוג זה. אולי מיזם תקשורתי משותף, הוא ועמנואל רוזן?

כמו היטלר
פוסט ישראל, 6.5

אחרי שהרב עובדיה יוסף כינה את שר האוצר יאיר לפיד "אשמדאי", השווה אותו מאמר בעיתון "יתד נאמן" לאדולף היטלר. כותב המאמר, חיים ולדר, סופר ואיש חינוך ידוע בקהילה החרדית, ציטט נאום של היטלר על "השאלה היהודית" שבו טען היטלר שיהדות העולם היא טפיל על גב החב־רה היצרנית. אחר כך הביא הכותב ציטוט מטור של לפיד מלפני שנתיים, שבו פנה לאברך המת־קיים מקצבאות ושאל: "אני לא מבין איך לא מציק לך שאתה מתקיים על חשבוני". ואז שאל ולדר את קוראי "יתד נאמן": "כעת תגידו אתם, עד כמה זה שונה מהמשפט ההוא?"

חד וחלק. בלי למצמץ אפילו. באיזה מקום ברשי־מת עשרת צוררי היהודים הגדולים ביותר בכל הדורות, ישובץ יאיר לפיד? ■

הרב אליהו. הוא יהיה רב ראשי?

צילום: יח"צ

לה פמיליה. בשבח רצח רבין

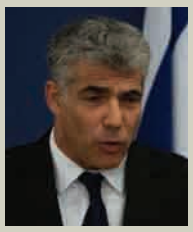

לפיד. מגדולי הצוררים

צילום: פלאש 90

מנשה. לא יצהר, נגוהות

צילום: ראובן קסטרו

נסטלבאום. שימוש חריג במטריה

צילום: דוברות רשות השידור

מרתף

יה ילד קקה
מעריב 7.5

בשבוע שעבר חזר מועדון הכדורגל מכבי פתח תקווה לליגת העל, לאחר שניצח את הפועל ירושלים 3:2. כשעזבו אוהדי ירושלים את המגרש, החליט יו"ר ההתאחדות אבי לוזון, בעבר יו"ר מכבי פתח תקווה, לרדת לדשא ולברך את שחקני הקבוצה המנצחת. אוהד ירושלמי צעיר, שספק אם עבר את גיל בר המצווה, צעק לעברו: "אבי לוזון, יא בן זונה." לוזון לא חשב פעמיים וענה: "צריך לשבור לך את הידיים, יה ילד קקה". יש רמה בהתאחדות. ■

לוזון. השיב לילד כגמולו

צילום: רני מרון

כבד את אביך ואת אמך, בחוזה

זוג הורים, חברי מושב, אינם יכולים לבטל הסכם על העברת זכויותיהם במשק לבנם, למרות טענתם, כי הוא איננו דואג לספק את צורכיהם. הדיבר החמישי נבחן בבית המשפט

עו"ד איתן מימוני

הורים מאחד המו־שבים בצפון טוענים, כי בנם הפר הסכם על מסירת הזכויות במשק החקלאי לידיו, שתמורתן הוא התחייב לדאוג לכלכלתם, ולכן פנו לבית המשפט למש־פחה בטבריה, בדרישה לביטול המתנה ולהשבת זכויותיהם במשק החקלאי לידיהם.

בשנת 1993, מושבניקים מאזור טבריה העבי־רו את זכויותיהם במשק לבנם ולכלתם במתנה, אך לא ללא תנאים. בהסכם המכר התחייבו הבן ורעייתו לדאוג לצורכי הוריו למשך שארית ימי חייהם, זכות האב לעבוד במשק וזכות ההו־רים לגור במשק היו תנאים לחתימה.

לטענת ההורים, הבן הפר את התחייבויותיו בהסכם. בין היתר, ההורים קובלים על חוסר יחס מצד בנם ומשפחתו, למרות שהם גרים בשכנות במשק, ומוסיפים שהוא מפר את הת־חייבויותיו הכספיות לפי ההסכם והפסיק את עבודתו של האב במשק, בניגוד לרצונו. לכן, טוענים ההורים, התנאי המפסיק שבהסכם אינו מתקיים ודינו להתבטל.

מנגד, טוען הבן, כי העסקה הושלמה ברישום לפני מספר שנים ולכן אין מקום לבטלה. כמו כן, מוסיף הבן, כי ההסכם אינו מותנה, אלא הוא הסכם אשר בצדו התחייבויות שונות של הבן כלפי אביו ואמו, אולם אין בהן כדי להשפיע על המתנה. בנוסף, מציין הבן, כי הוא ומשפח־תו מקיימים אחר הוראות ההסכם במלואם, וכי אחותו מסיתה את הוריו נגדו, ולכן יש לדחות את התביעה.

תמיד הייתה ביניהם הבנה

ראשית, מציין ביהמ"ש, כי מדובר בעסקת מתנה אשר הושלמה, שהרי ביום חתימת ההס־כם הועברו כל הזכויות לידי הבן, ולכן השאלה העומדת בפתח היא: האם הגדרת ההסכם הוא חוזה על תנאי, ובאי–קיום התנאי בטל החוזה, או שמא זהו חוזה מתנה אשר חיובים בצדו, ואי–קיום החיובים אינו מבטל את ההסכם.

ביהמ"ש מציין, כי בגוף ההסכם אין הוראה מפורשת לפיה ניתן להסיק כי מדובר בתנאי מפסיק, וכן לא הוכח על ידי ההורים, כי הצד־דים סיכמו ביניהם על החלת תנאי מפסיק בנסיבות אלו או אחרות. ביהמ"ש מוסיף, כי לאחר בחינה של ניהול המשק עד יום עריכת ההסכם נראה, כי זו מתנה מוגמרת אשר בצדה חיוב, שהרי הבן ואביו עבדו במשק יחד במשך שנים, ולכן נראה הגיוני, כי ההורים יסמכו על בנם שיפעיל את המשק בהמשך החיים ויעניקו אותו במתנה, בעוד הבן מצדו קיבל על עצמו לדאוג לצורכי הוריו.

בעניין רישום הזכויות במינהל, קבע ביהמ"ש, כי בשנת 1998 נרשמו הזכויות במינהל מקרק־עי ישראל, והרישום מהווה הוכחה נוספת לכך שמדובר במתנה מוגמרת שבצדה חיוב ולא תנאי. כמו כן, בהתאם לעדויות שהובאו בפני בית המשפט נראה, כי במשך שנים קיימו הצד־דים את הוראות ההסכם ללא הקפדה על הפר־טים הקטנים, אך תמיד הייתה ביניהם הבנה, כי ברגע שהאב יבקש כסף מבנו – הוא ייתן לו.

בהמשך, קובע בית המשפט, כי אף לאחר חתימת ההסכם היו היחסים בין הצדדים תקינים ושרר בהם כבוד הדדי, ולכן סביר להניח, כי ההידרדרות החלה לאחר שהבת החלה להסית את ההורים נגד אחיה. עם זאת, מדגיש ביהמ"ש, הבן המשיך לנהוג בכבוד כלפי הוריו אף בשנים אלו, ולא הפנה להם עורף לאחר קבלת המתנה, כפי שטענו בתביעתם.

כמו כן, במשך 20 שנה ההורים לא העלו כל טענה להפרת ההסכם, וכן טענת ההורים כי ההסכם משאיר אותם מחוסרי כל אינה מדויקת, שהרי הם מתגוררים במשק עד היום וברשותם חסכונות לא מועטים. לא רק זו, מציין ביהמ"ש, אלא שהבן סמך על הסכם זה ופעל על פיו, וב־התאם לכך, השקיע במשק ופיתח אותו, שהרי הוא מהווה מקור פרנסה יחיד בשבילו, ולכן לא נראה סביר, כי יבצע מעשים העלולים לגרום לביטול ההסכם וישאירו אותו בחוסר כל.

לפיכך, פסק ביהמ"ש, החוזה בין ההורים לבנם הוא הסכם מתנה אשר בצדו חיוב, שעומד בפני עצמו ואינו קשור בקשר הדדי עם עסקת המת־נה שהושלמה. כמו כן, אין צורך להכריע בשא־לה האם קיים הבן את התחייבויותיו, שהרי אף אם לא עשה כן – זכאים הוריו רק לסעד בגין הפרת חיוב, אך לא לביטול המתנה. לבסוף, התיר בית המשפט להורים לפצל את סעדי־הם ולתבוע על החיובים הנלווים להסכם, אשר הופרו לטענתם.

תביעת ההורים לביטול הסכם המתנה נדח־תה, ועליהם לשלם הוצאות משפט בסך 10,000 שקלים.

שני לוחות הברית. לאחר חתימת ההסכם שרר כבוד הדדי בין ההורים לבנם

יום הזיכרון הרביעי

לשלושת ימי הזיכרון הלאומיים - לשואה ולגבורה, לחללי צה"ל ולמערכת הביטחון ולרצח ראש הממשלה יצחק רבין - ניאלץ להוסיף יום נוסף, לזכר מי שחייהם קופחו באלימות בישראל. עומדים עלינו לכלותנו, מבפנים

דר עופר

הפיצו את זה בכל מקום אפשרי שמזדמן לכם – בעיתונים, על לוחות המודעות, בשיעורי חינוך ודרך תרבות הפופ. זה מכתב שמיועד להורים, למחנכים וישירות לילדים שאליהם זה אף פעם לא מגיע, אלה שמישור התקשורת הדו–כיווני היחיד שיש לי אליהם הוא הפייסבוק – שגודלו כרגע בערך כגודלו של העולם כולו.

הנושא מאוס, וודאי דנו בו מאות אלפי פעמים לפניי, אבל בתור אדם שתחלואות נוער המאה ה–21 (והחברה שסביבו) הן אחד מהנושאים המעניינים אותו ביותר, איני יכול שלא להע־לות אותו שוב. אני מדבר על מגפת האלימות המתפשטת במדינת ישראל ובעולם כולו.

ככל שהדברים יגיעו רחוק יותר ממקורות ההפצה הראשוניים אדע שהצלחתי, שתרמתי ולו במעט להעלאת המודעות בקרב בני נוער לכך שבידיהם הם מחזיקים לא רק את העתיד שלהם, כי אם את העתיד, את העבר ואת ההווה של כולנו.

אינני מאשים את הנוער, חס וחלילה – כחסיד של חכמי המחנכים לאורך ההיסטוריה אני דבק במשפט לפיו "אין ילד רע, יש ילד שרע לו" ומוסיף: "אין ילד שבוחר ברוע – יש ילד שאי־נו מודע להשלכות בחירותיו". אני חושב שיש ילדים אלימים שטוב להם, משום שהם אינם מבינים את חומרת מעשיהם. כמה סבל נגרם לאדם שמושפל, נפגע פיזית ונפשית בגלל כמה רגעים של חוסר הסכמה או שעמום.

אין לי מה להסתיר – אני, כמו רבים סביבי, הייתי קורבן לאלימות פעמים רבות במהלך חיי הצעירים. החל מגן חובה, דרך בית הספר הי־סודי, עם הידרדרות קשה בחטיבת הביניים ורק תקרית אחת או שתיים במהלך התיכון ושנת השירות – בעיקר חטפתי מאנשים שחשבו שאני שונה, חלש או פשוט "לא מתאים להם לסצנה". בין אם זה בחצר בית הספר בהפס־קה הגדולה, בתור לאיזו מסיבה או סתם באיזה שביל בשעה מפוקפקת של הלילה, אף פעם לא החזרתי, והאמת? אולי אם הייתי מרגיש חזק מספיק הייתי מחזיר. הייתי תוקף בחזרה.

כנראה שחונכתי טוב מדי, ולא הייתי חזק מספיק. אז נכון שאולי ניצלתי מדקירה בגלל הכניעות הזו, אבל עמוק בלב קשה ללכת בראש מורם בידיעה שאנשים ביצעו נגדך פשעים ולא נענשו על כך כלל, המשיכו בחייהם כרגיל, וב־מקרה הקיצוני, אחרי התנצלות ושיחת נזיפה.

עכשיו אני מתאמן להיות לוחם בחטיבת הנח"ל בצבא ההגנה לישראל. לאחר שהייתי "אח גדול" לילדים שלא מצאו מפלט בשום מקום אחר חוץ מתנועת בני המושבים, אחרי שהובלתי בטיול ותחת אחריותי מאות בני נוער, שעברו חוויה שתהפוך את רובם לאנשים פעילים וחושבים יותר, אני חושב עדיין שמק־רי האלימות הם הנקודות השחורות והגרועות בחיי.

בתקופה זו של השנה אנחנו אחרי שני ימי הזיכרון הגדולים של עם ישראל. אני מניח את יום הזיכרון ליצחק רבין בצד לרגע, ואחזור אליו אחר כך. ימי הזיכרון לשואה ולגבורה, לחללי צה"ל ולנפגעי פעולות האיבה מוקד־שים בעיקר למי שנפגעו מגורם זר, שבא אלינו מבחוץ כדי לפגוע בנו ולמחוק אותנו ולמזלנו, לא הצליחו. כך גם כל חגי ישראל – פסח, חנו־כה, פורים. תמיד מישהו מבחוץ, ותמיד אנחנו נלחמים בחזרה ומנצחים. אז נכון שהאיראנים מכוונים עלינו עד היום את חציהם ומאיימים לחסל אותנו, אבל בינתיים זה נשאר בגדר איום. ונכון שחיזבאללה וחמאס גם הם אינם נותנים לנו מנוח אמתי, אבל המערכה הזו היא סיפור אחר.

יש לנו מערכה שמתרחשת בבטנה של המדי־נה, מלחמה של ישראלים בישראלים, מכל הד־תות ומכל המגזרים. בני נוער מכים קשישים, צעירים תוקפים בקבוצות ערבים ישראלים על רקע גזעני, דקירות משתוללות ברחובות מתוך דרישת כבוד, האלכוהול משחרר את אגרופיהם של רבים העומדים מול חלשים שאינם מצלי־חים להגן על עצמם.

בן אדם נרצח מול ילדיו בטיילת, ילדים מת־עללים מינית ונפשית בילדים אחרים. והציבור שותק. ליום זיכרון רצח ראש הממשלה יצחק רבין יתווסף יום זיכרון רביעי, לנפגעי הא־לימות בישראל. החללים האלה צריכים כבוד לפחות כמו חללי צה"ל, שנפלו על קידוש השם ותיקון העולם ונתקלו ביד חזקה ובמזג חם מה־צפוי.

זה הזמן שלנו. ההימנעות מיזימת אלימות נראית לי ברורה מאליה, אבל מי שגם זה צעד בשבילו – שיבושם לו. אני שולח כאן מסר חד לכל מי שיכול להשפיע – צרו והעבירו מערכי שיעור או פעולה בנושא, או בקשו מהמדריך או מהמורה שלכם לעשות כן. הרימו שלטי מחאה בבית הספר, די לאלימות וכן לאהבה. דברו על זה עם חבריכם. תיזמו שיחות בנושא להורים, לוועדים המקומיים.

שר החינוך שי פירון – שים לרגע את הציונים ואת הנתונים בצד וחפש את לבם הפגוע של הילדים האלה. נכון שלא בחרת להיות השר לביטחון פנים, אבל אתה מחזיק בידיך חיים של אין–ספור אזרחים שייפגעו מאלימות מידי מי שיעברו תחת ידיך כשר החינוך בשנים הקרו־בות.

אם לא נעצור את זה עכשיו, זה ימשיך להיות כדור שלג. האלימות תחזור להיות נורמה חב־רתית, שיהיה קשה לתקן הרבה יותר. אני כרגע בצבא, פרסום מאמרים הוא המעט שאני יכול לעשות. כל השאר – בידיים שלכם.

בן גרעין "להקה" של תנועת בני המושבים, חייל בחטיבת הנח"ל

שי פירון. חפש את לבם של הילדים צילום: יוסי אלוני

דרקונים קסומים

כיצד הופכים יצורים מאיימים ומפחידים כמו דרקונים, למשל, ליצורים חביבים שיהיו אהובים על קהל קוראים צעיר? כותבים עליהם ספרים עליזים ומאוירים בצבעים שמחים

משיכה ליצורים מיתולוגיים

"לסופרי פנטזיה תמיד הייתה משיכה ליצורים מיתולוגיים. טולקין, אורסולה לה גווין, מיכאל אנדה ורבים אחרים שאבו השראה ממיתולוגיות ומסיפורי עם ובנו עולמות חדשים וגיבורי דרקונים בלתי-נשכחים", מספרת יעל מולצ'דסקי, עורכת ראשית של ספרי ילדים ונוער, הוצאת כנרת, זמורה-ביתן.

"דרקונים הופיעו במיתולוגיות של תרבויות רבות ממזרח וממערב וממשיכים להצית את דמיונם של יוצרים גם היום", מוסיפה מולצ'דסקי. "רבים מהדרקונים בספרות העכשווית אמנם יורקים אש, אבל הם דמויות מורכבות וחיוביות שיוצרות קשרים נאמנים עם יצורים אנושיים: סאפירה של הנער אראגון בסדרת הירושה, הדרקון לונג בספרה הנהדר של קורנליה פונקה – רוכב הדרקונים, וכמובן, הדרקון האדום בסדרת הקומיקס הפופולארית 'בון' מאת ג'ף סמית, שלאחרונה יצא הספר ה-10, כתר הקרניים (הוצ' כנרת), החלק האחרון והמכריע של ההרפתקה.

"פיטר בנטלי והלן אוקסנברי יצרו יחד בספר 'המלך ג'ק והדרקון' (הוצאת כנרת), הומאז' לארץ הדמיון, ארץ יצורי הפרא, שבה ילדים מבלים את שעות הילדות המרתקות ביותר".

עולם קסום

לעיני ג'רמי תאצ'ר נגלית חנות מיושנת שמעולם לא ראה בעיירה הקטנה: חנות הקסמים של ס"ה איליווס. הוא לא מתכוון לקנות שם משהו... אבל משהו רוצה ללכת הביתה אתו – ביצה צבעונית ומשונה, שצריך לטפל בה היטב כדי שתבקע.

ג'רמי עדיין אינו יודע את זה, אבל הוא זקוק לדרקון. הוא גם אינו יודע שהדרקון זקוק לו יותר. "ג'רמי תאצ'ר מגדל דרקון" שייך לסדרת "ספרי חנות הקסמים" של ברוס קוביל, שבה ילדים מגדלים דרקונים וקרפדות מדברות, ועוד למות קסומים ומסוכנים מתגלים.

סיפור מצחיק וחכם (איורים: גארי ליפינקוט, הוצאת עם עובד, 143 עמודים).

הדרקונית הגנדרנית

"כשהגדולה שלי הייתה קטנה היא פחדה קצת מדרקונים. יום אחד, כאשר ביקרה אצל חברה מהגן, היא ראתה בחדר שלה מנורת דרקון ורודה וחייכנית. נויה סיפרה לי בהתרגשות על המנורה וביקשה שאספר סיפור אודות אותה הגברת", מספרת לבי דאון, מחברת הספר "מסעות הדרקונית הגנדרנית".

"זאת הייתה הזדמנות פז לקחת את הדרקון המאיים ולהפוך אותו לדמות טובת לב, מגושמת וקסומה. אני חושבת שהרבה סופרים נמשכים לדרקונים מאותה הסיבה – האפשרות לקחת יצור אימתני ולהפוך אותו לנחמד ומצחיק. או אולי מקור המשיכה הוא הקשקשים?", תוהה דאון.

גיבורת הספר שחיברה היא דרקונית שלומיאלית, ורודה מאוד-מאוד כך שקשה להתעלם ממנה, שוחרת אדם ובגדים שמסתובבת בעולם בעזרת טבעת קסמים. בכל פעם שהיא מסובבת אותה וסופרת עד שלוש, היא נעלמת בתוך ענן ורדרד ומופיעה בארץ אחרת, ובכל פעם יש לה משימה חדשה.

טוב, לא ממש משימה: פשוט, כשדרקונית לא-קטנה נוחתת על הר געש בהוואי, היא מכבה אותו; וכשהיא נוחתת על שק מלא תבלינים בהודו, היא כותשת אותם לקארי מעולה; לפעמים היא רוקדת בקרנבל בברזיל, ולפעמים אפילו מככבת במוזיאון גדול בפריז. אבל תמיד, אחרי שהיא לומדת לומר "תודה" בכל השפות, היא מקבלת משהו בתמורה. משהו למזכרת. ואת פרטי הלבוש האלה דרקונית ממש אוהבת.

בסוף הספר מצורפת בובת נייר של הדרקונית ובגדים לגזירה, גוזרים ומלבישים (איורים: רחלי שלו, הוצאת כנרת, מנוקד).

דרקונים מעניינים יותר מכל חיה אחרת

ילד קטן ותמים שמאמין שדרקונים רק צריכים חיבוק ואהבה ומיד יהפכו לחיות מחמד שקטות וכלל לא-מפחידות הוא גיבור הספר "כל דרקון צריך חיבוק", שכתבה ג'ודית ל' רות', בהשראת בנה הקטן שמתעקש מדי יום ביומו שדרקונים הם הרבה יותר מעניינים מכל חיה "אמתית" אחרת.

בסוף קריאת הספר, אל תתפלאו אם ילדכם יבקש מכם לאלף ולגדל דרקוני מחמד, בתוספת כוס שוקו חם (איורים: פסקל למייטר, הוצאת רימונים).

יצורים קסומים

הסופרת קורנליה פונקה מושפעת מסיפורי חיים של ילדים שפגשה ומספרי פנטזיה שאהבה בילדותה. היא מביאה לנו בספר "רוכב הדרקונים" הרפתקה חלומית שמחממת את הלב.

"אתה רואה את סימני הכתב? חוקרת הדרקונים החליקה בכף ידה על לוח האבן שכיסה את ארון המתים. כתוב כאן שרוכב הדרקונים יחזור בדמותו של נער שעורו חיוור כמו הירח המלא, והוא יבוא כדי להציל את חבריו, הדרקונים, מידי אויב גדול".

בעולם הנשלט בידי בני האדם אין מקום ליצורים קסומים. הדרקון הצעיר לונג יוצא בעקבות תקוותם האחרונה של בני מינו – עמק נסתר, "פאתי השמים" שמו, שהדרקונים הכסופים יוכלו לחיות בו בשלווה.

הדרקון הצעיר אינו יכול לעבור מסע ארוך וקשה כל כך לבדו. הוא זקוק לרוכב אמיץ שיעזור לו למצוא את העמק הקסום ולהתמודד עם הסכנות שבדרך. שכן לא רק לונג נמצא בדרכו ל"פאתי השמים", אויבם המפלצתי של הדרקונים מחפש את העמק כבר מאות שנים, ודבר לא יעצור אותו מלהגיע לשם (הוצאת זמורה-ביתן, 447 עמודים).

יצירה פמיניסטית

יותר משלושה מיליוני עותקים נמכרו בעולם מהספר "הנסיכה שלבשה שקית נייר" מאת רוברט מאנץ', מאז יצא בקנדה ב-1980. הנסיכה אליזבת יוצאת להציל את הנסיך רונלד מידי הדרקון ששרף את הארמון שלה, את בגדי המלכות ואת כל השאר. היא לובשת שקית נייר, ובאומץ ובתבונה רבה, בלי להזדקק לאלימות כלל, גוברת על הדרקון ומצילה את הנסיך.

האם הנסיך מודה לה? האם הסוף יהיה טוב? המחבר מספר, כי הוא סיפר המון סיפורים על דרקונים. הם היו סיפורי דרקונים רגילים למדי, שבהם הנסיך הציל את הנסיכה מידי הדרקון. יום אחד, אשתו, שעבדה גם היא במעון, אמרה לו: "למה בסיפורים שלך הנסיך תמיד מציל את הנסיכה? למה הנסיכה לא יכולה להציל את הנסיך?".

"חשבתי על כך ושיניתי את הסוף של אחד מסיפורי הדרקונים שלי. זה שימח מאוד את המבוגרים, ולילדים לא היה אכפת", גילה מאנץ' (איורים: מייקל מרצ'נקו, הוצאת טל-מאי, מנוקד).

למצוא את יומן האש

יומן האש הוא הספר השני בטרילוגיית ספרי הראשית לנוער מאת ג'ון סטיבנס. עשר שנים לאחר שהופרדו מהוריהם בידי כוח הרסני ואפל, גילו קייט, מייקל ואמה את "אטלס האזמרגד", הראשון מבין שלושת ספרי הראשית, ונסחפו למסע הרפתקאות מסחרר.

עכשיו הם חוזרים אל בית היתומים בבולטימור – מקום בטוח שבו יוכלו להסתתר מפני המורא-בַּעַת – או כך לפחות חשב ידידם הקוסם סטניסלאוס פים. אבל עד מהרה, הילדים מתגלים וקייט נאלצת להשתמש שוב באטלס האזמרגד כדי להציל את מייקל ואמה.

כוחות הספר מטילים אותה מאה שנים לאחור אל ניו יורק, עיר צבעונית ומלאת קסם. קייט פוגשת שם נער מסתורי ומגלה, כי גורלו קשור בגורלה בקשר חשאי ומסוכן. בינתיים, יוצאים מייקל ואמה בעקבות סדרה של רמזים לחיפוש אחר יומן האש, ספר הראשית השני. מסעם מוביל אותם אל קצה העולם, שם הם חוברים אל האֶלפים המרהיבים למלחמה בצבא המבעית של אויביהם.

האם יצליחו מייקל ואמה למצוא את יומן האש בזמן וללמוד לשלוט בכוחותיו המופלאים, או שיאבדו את אחותם לנצח? (הוצאת מודן, 385 עמודים).

פנטזיה וחלומות

מי לא בנה ארמון בחול? ומי לא חלם על דרקון שבא לבקר? זה בדיוק מה שקורה לילד אחד.

"דרקון בארמון" מאת ג'ודי מור הוא משחק עדין בין מציאות ובין פנטזיה. ה"אם" שמאפיין אותו מהעמוד הראשון מצליח לשמר את הרעיון על גבול דקיק כזה.

"אם תבנה בחול ארמון מושלם", אומרת הסוּפרת, ומרגע זה אנחנו רואים מה קורה "אם". הארמון נבנה והדרקון עובר לגור בו. כדרכם של יצורים דמיוניים, יש לו חיים משלו ותפקידים שונים: הוא מתקן משחקים מופלא, הוא שומר ומגן, והוא גם האחראי לכל מיני דברים אסורים שקורים כמו אכילתן המסתורית של עוגיות השוקולד.

לדרקון שבספר אין "פונקציה פסיכולוגית". אומנם הוא אחראי על כל מיני תוקפנויות והתנהגויות לא לגמרי "ראויות", אבל בסופו של דבר, העיקר כאן הוא הדמיון – לתת לו לפרוח, להתפתח, להיות מה שהוא רוצה (איורים: הוואר מקויליאם, הוצאת כתר ואורים, 36 עמודים, מנוקד).

יש מקום כזה

בלב עמק יזרעאל יש מקום שבו מרגישים כמו בסיני. הדרך לשם מתחילה בכניסה למושב היוגב ונמשכת עד שנדמה שמגיעים לסוף העולם, אבל אז פונים ימינה ומגיעים אל "המקום". מהארנבייה לשעבר של משפחת הידמן אפשר לראות את הזריחה מפאתי הר תבור

הפאב "המקום". כאן הייתה בעבר ארנבייה

כתב וצילם: סלע קורן

במרכז עמק יזרעאל יש מקום, שבפי כולם הוא נקרא המקום, שם יושב השיח ומעשן נרגילה. "זה נראה לי המקום הכי קרוב לסיני שאפשר למצוא במחוזותינו, רק שבמקום ים יש לכם את ים השיבולים", אני זורק לו משפט פתיחה. "באמת היה כאן שיכור אחד שניסה לשנרקל" הוא זורק לי חזרה, "מצאו אותו בקציר של השנה שעברה".

השיח הוא בעצם אייל הידמן, הבעלים של "המקום" ומי שאינו מהסביבה, או שכן מהסביבה אך נולד אתמול אחרי הצהריים ואינו יודע במה מדובר, הפסקה הבאה בשבילו:

כשאתה נכנס למושב היוגב, כלומר פונה ימינה בתחנת הדלק אם אתה מגיע מצומת מגידו או שמאלה אם אתה מגיע מכיוון יקנעם, ונוסע ישר, הרבה ישר. גם אחרי שנדמה לך שפספסת את הפנייה אתה מוסיף לנסוע ישר, עד קצה המושב. אם נדמה לך שהגעת לקצה העולם, זה הזמן לפנות ימינה קטן, ועוד קצת ישר והנה הגעת, למקום של אייל (שלישי עד שבת, מ–21:00 עד הלקוח האחרון).

אי אפשר שלא להתרשם מהמבנה המוזר של "המקום", ארוך ונמוך עם גג מעוגל כמנהרה.

מהיכן ההשראה?

"ההשראה מן הנמצא" אומר לי אייל. "כאן הייתה בעבר ארנבייה".

"ארנבייה?" אני תמה.

"אבי גידל ארנבים לצמר אנגורה. איפה שאתה רואה את מקומות הישיבה – שם התרוצצו הארנבים, אבל זה היה מזמן. כבר יותר מעשר שנים שהמקום מתפקד כפאב".

אייל קם למזוג לי בירה. אנחנו יושבים במרפסת האחורית, השעה תשע בערב, מרחוק שומעים המהום של טרקטור, אך פרט לכך, שקט צרצרים. "חבל שלא באת ביום, היית רואה את הנוף, ישר מולך – מעבר לשדות האספרגוס והחיטה רואים את רכסי הר גלבוע. מצד מזרח, אלו הרי נצרת והר תבור. אם נצלח את הלילה, נראה את השמש זורחת מפאתי הר תבור, זאת חוויה אדירה". אני מסתכל בכוס הבירה, ספקן לגבי נוכחותי בזריחה, אך אייל שותק, קרי יש זמן ואין מה למהר, אני חש שהגעתי לנווה מדבר של שלווה.

אני מבקש שיספר לי מהיכן הגיע אליו הרעיון לפתוח את הפאב. אייל מסדר את הפחם של הנרגילה, שולח מבט ארוך ללילה שנגמר רק באורות של חבל תענך, ואז מתחיל: "אחי הבכור, רם, נפטר מסרטן ב–2002. הוא הוריש לי שני דברים – אהבת הטבע וג'יפ.

"נסעתי עם חבר למדבר והתארחנו במאהל בדואי. שוחחנו כל הלילה, זו הייתה אחת משיחות הנפש המשמעותיות בחיי, הייתי אז בן 24 ותהיתי מה עושים עם החיים האלה. דיברנו עד שהפתיעה אותנו הזריחה. הבטנו סביב, ואז נולד הרעיון.

"את הפופים והכריות קנינו כבר בדרך חזרה (שלושה חודשים הם סתמו חצי מהבית של הוריי) ויומיים אחר כך התחלנו לעבוד. רצינו מקום שאנשים יכולים לשבת בו בנחת ולדבר, חשבנו פחות על פרנסה ויותר שיהיה מקום לחברים להיפגש.

"אבא כבר סגר את הארנבייה והבסיס של המבנה עמד לרשותנו. קירינו אותו ברשת צל לבנה ורק אז הבחנו בייחודו וביופיו של החלל שנוצר. עבדתי אז בקייטרינג עד הצהריים, אך בשאר היממה בנינו. את הבר בנינו מתפאורה שמצאנו בבית העם, דודים תרמו את הסלון הישן, ואת רוב הכיסאות גם בנינו בעצמנו.

"החבר אומנם נחבא אל הכלים ולא רוצה ששמו יוזכר בכתבה, אך בעבודה עם כלים אין שני לו. אני זוכר את התקופה הזו כזמן של עשייה וחזון, כל הזמן הרגשתי את אחי הבכור בגבי. בכלל, כל המשפחה תמכה והתגייסה לעזור, מאבא שנתן לי את המקום ואימא שהוציאה ארוחות מפנקות בזמן הבנייה ועד הבני דודים, שבתקופה הראשונה הם היו אלו שעבדו כאן. זאת הזדמנות להגיד תודה. אני מרגיש שהתברכתי".

איך המושב התייחס לפרויקט? הרי אין פה ממש תרבות שתייה.

"גם כאן הופתעתי לטובה. השכנים הקרובים פרגנו ואף נתנו יד ובכלל, הייתה תחושה שהמושב בעד. מטבע הדברים, כשיוצרים דבר חדש יש גבות שמתרוממות, אך סך הכול הרגשתי רוח טובה.

"בפתיחה, הופתענו מכמות האנשים שהגיעו, לא היינו ערוכים להמון רב וזה היה נהדר", אייל נזכר. "בהתחלה, המטבח היה מאוד קטן ובסיסי, עם השנים למדתי טבחות והרחבתי את התפריט ולאחרונה, מקור גאוותי הוא הפיצות שאני מכין".

"אני שמח על כך שעם השנים יכולתי, או שנכון יותר לומר שהמקום יכול לגמול למשפחה ולמושב. היום, המקום עוזר מאוד בכלכלת הוריי ומשרת את הקהילה למפגשים חברתיים, ומאפשר למשפחות רחבות לעשות פה ארוחות.

"בימי שלישי ורביעי ובשבתות המקום פתוח אחר הצהריים ומשפחות עם ילדים באות לאכול פיצה, ההורים מתרגעים מול הנוף והילדים משתוללים בפופים. שני בני דודים פגשו כאן את כלותיהם, וגם בני מושב מצאו כאן זיווגים. אני חושב גם שההורים ישנים יותר בשקט אם הילדים שחוזרים מהצבא בסופי שבוע לא יוצאים עם המכונית לחפש כוס שיכר במקום אחר, ודי להם להרחיק רק עד קצה המושב".

ומה אתך, מצאת כאן את כלתך?

"טרם, טרם", עונה לי אייל, ומזכיר לי שהוא בן אדם עם זמן.

בשלב זה של השיחה מגיעים שני חברים, מוזגים לעצמם משקה ומתיישבים אחרי שהם טופחים על כתף ומתלוצצים. אייל מרגיע אותם והחשדנות כלפי האיש עם העט והמחברת שוככת במהירות. השיחה נודדת ליבולי דלעות, לסוגיות בהשקיה וגם יש מי שמספר שנגחה בו היום עז. הייתי יכול להמציא את זה, אך זו אמת לאמתה. יש תחושה שאנחנו בסוף העולם ובלב העמק, בו–זמנית.

החברים שואלים את אייל איך היה עם היזרעאלי. "יזרעאלי", מתברר, זה כינוי לאיש מינהל מקרקעי ישראל. אייל מסביר לי שהמקום בתהליכי אישורים בלתי–פוסקים שעלו כבר כסף רב ובריאות נפשית, ולמרות שה"נריב הידוע" כבר מזמן קיים רק בספרי ההיסטוריה, המעמד הפקידותי עדיין מקשה.

"תשמע חבר", פונה אליי אחד החברים ישירות אל תוך העין, "ביום הדין, אל תבוא עם עניבה". אני מבטיח לשמוע בעצתו ואם כבר פנה אליי כחבר, אני מרגיש בנוח לגשת לאחורי הבר למזוג לי בירה בעצמי. אנחנו משיקים כוסות, אומרים לחיים, והיות ששמעתי שזה נאמר עם כוונה, אני מרגיש שמצאתי אחים לברכה.

מדי פעם נכנסים לקוחות או חברים, וכולם מרגישים בנוח להצטרף אלינו לשולחן, להרים להנחתה או להנחית הרמה ולהמשיך לשולחנם. הברמן משלח כוסות בירה בעזרת מלצריות חיננניות ומהמטבח יוצאות פלטות מטוגנים.

שותים, והעט הכותב כבר מזמן איבד את עקבות השיחה. אני מתחיל לשרבט במחברת ולרשום את פני החברים, והם מפליגים ללא מצפן.

"את הזריחה מעל הר תבור אני אראה בפעם אחרת" אני מתנצל וקם, בדרך לתזוזה.

"סע לשלום, ידידי! מאיזה עיתון אתה אמרת? קו למושב?" שואל אותי אחד החברים, "מה אתה יושב אתנו, לך שב בפורום של סבתא שלי ביום שישי, שם תשמע סיפורים".

זה נכון שכבר מזמן איני נוהג לצאת מפאב עם מספרי טלפון, אבל הבנתי, הסיפור של סבתא שלו הוא משהו מיוחד. הוא רשם לי את המספר ואני נפרד בחום מחבריי החדשים.

אייל הידמן ("השיח") במרפסת הפאב. "אני מרגיש שהתברכתי"

לתפארת חקלאי ישראל

אחד הציל את גידולי השדה של ים המלח, אחר חולל מהפכה בגידול התמרים והיה גם מי שטרח ופיתח את זן האודם של הקלמנטינות. מועצת הצמחים מציגה: 14 חקלאים מצטיינים לשנת 2013 בענפי הירקות, הפירות, הזיתים

עודד לפיד
צילומים: בועז רבינוביץ'

מועצת הצמחים מקיימת בפעם השנייה את תחרות החקלאי המצטיין, במטרה לעודד חקלאים למצוינות ולקדם את החקלאות. הפרס הוענק לחקלאים מצטיינים בענפי הירקות, הפירות, ההדרים והזית, וכן לנציגים מבין אנשי המחקר, ההדרכה והשיווק בתחומי הצומח.

המצטיינים נבחרו בשל תרומתם לענף החקלאות בכללותו, תוך הקפדה על תרבות חקלאית ועל יעילות בעבודה ובניהול משק; הטמעת שיטות חדשניות ויישום רעיונות מקוריים; הישגים יוצאי דופן ועמידה בתקני ייצור; תרומה משמעותית בתחומי המחקר וההדרכה; קידום והעדפת תוצרת ישראלית ועוד. בין המצטיינים, 14 במספר – כולם גברים, אב ובן.

המצטיינים בענף הירקות

איש הארטישוק

נועם יעקובא (56), מושב ניר בנים

משק יעקובא במושב ניר בנים שבצפון חבל לכיש הוקם בשנות ה–50'. שלושה דורות של חקלאים גאים ומשק שבו עבדו מראשוני מגדלי הארטישוק בארץ. נועם, דור שני במשק, מגדל 300 דונם ארטישוק, שהם כעשירית מכלל גידולו בישראל. הארטישוק, שיח קוצני רב–שנתי, מתנשא עד גובה שני מטרים, והזנים הבולטים בארץ הם הסגול והירוק.

"זה אחד הירקות הכי קשים ובעייתיים לשיווק", מספר נועם. "חיי המדף שלו מאוד קצרים". נועם עושה רבות למען שיווק הארטישוק, החל מסיור מודרך בשדות ועד אירוח בסופי שבוע, במקום מוגשים מטעמים ותבשילים רבים על טוהרת הארטישוק, והכול ממטעמי מטבחו.

בסיורים הרגליים בשדות הארטישוק מסביר נועם על מקור הירק, על סגולותיו הבריאותיות ועל שימושיו הרבים, ו"על הדרך מרביץ" ציונות חקלאית ישראלית לקהל שהוא בדרך כלל עירוני. "כל ילד שמגיע לסיור שלי ורואה איך מגדלים את הארטישוק בשדה יוצא נפעם וטועם את הירק", אומר נועם. "מכאן הדרך להתאהבות היא קצרה. העיקרון שאני מאמין בו הוא לחנך את הדור הצעיר ולהכיר לו את הארטישוק כדי שהוא יבוא וידרוש מאימא שלו לאכול אותו בארוחת ערב... בנוסף, אני שותל מאות שתילים בגינות קהילתיות ובתי ספר, כי ברגע שילדים רואים איך גדל ארטישוק, הם גם יאכלו אותו".

יעקובא פועל נמרצות לקידום המוצר גם

נעם יעקובא. הכול התחיל מההורים

באתר אינטרנט, בחומרים פרסומיים שונים ובשיתוף פעולה עם שפים.

למה דווקא ארטישוק?

"בגלל ההורים. אימא שלי הייתה חיילת בנח"ל בקריית ענבים ואבא שלי חבר קיבוץ צובה. כל היום הם הלכו אחד לשני, מאוהבים. יום אחד היא עברה בכפר עין רפא ואמרה לאבא שלי שהיא ראתה שמשפחת ג'מיל אוכלת קוצים (ארטישוק הוא סוג של קוץ).

"אבא שלי לא התרגש, כי הוא הכיר את זה מהבית, אבל הבטיח לה שיגדל ארטישוק בשבילה. וכך היה: הם עזבו את הקיבוץ והתחילו לגדל ארטישוק. אבא שלי גידל 20 דונם, אך כשאני נכנסתי לעסק גדלנו ל–400 דונם.

"עד היום, אימא שלי קמה אתי כל שבת ועוזרת לי לבשל ארטישוקים לכל האנשים שבאים לסיור. לפני חצי שנה קיבלתי מייל ממישהי שרוצה לקנות 300 עצי ארטישוק. הסתבר שיש לה מסעדה בעין רפא – והיא הכלה של אותו ג'מיל מהסיפור על אבא ואימא".

על פעולותיו להצגת הארטישוק בפני הציבור בישראל נבחר נועם יעקובא לקבל השנה את אות החקלאי המצטיין בענף הירקות.

הציל את גידולי השדה של קלי"ה

שלומי הירשפלד (58), מנהל גד"ש קיבוץ קלי"ה

הסיפור של שלומי הירשפלד מתחיל בגידולי השדה של קיבוץ קלי"ה, הנמצאים באזור יי־חודי בארץ. מצד אחד, שטחי הקיבוץ מלוחים מאוד עם מי תהום גבוהים ומצד שני, השטחים חצציים, אינם אוחזים מים ומקשים על ביצוע עיבודים וזריעות.

קיבוץ קלי"ה ממוקם באזור חם מאוד ורוחות עזות בסתיו ובאביב נושבות בו ובסביבתו עקב הקרבה לים המלח. כמות הגשמים באזור מועטה, כ–50 מילימטר בשנה, והמים מגיעים מדי שנה

שלומי הירשפלד. ממר יצא מתוק

בדמות שיטפון, שגורם נזקים לתשתיות ולגידולים.

הגד"ש במקום קיים עוד מימי היאחזות קלי"ה באדמה. בשנת 1991 הגיע הירשפלד למקום עם חיים קורן, לחפש שטח לגידול אבטיחים שמבשילים מוקדם. הגד"ש עמד אז לפני סגירה עקב הקשיים. הם שכרו שטח ליד אתר קומראן והחלו לעבדו. באותה שנה גידלו אבטיח, שטעמו נעשה לשם דבר בשוק הישראלי. בעונת הגידול שלאחר מכן נוצרה שותפות עם אנשי קלי"ה, שפועלת עד היום.

בשנים האחרונות מתחיל להשתלב בעבודה דור צעיר של ילידי קלי"ה, שרואים את עתידם במקום ובעבודה החקלאית. בשנים הראשונות גידלו אבטיח, בצל ומלונים לייצוא, וגילו שלמרות קשיי הגידול, מקבלים במקום אבטיחים מתוקים במיוחד ובצלים חריפים. בהמשך, הרחיבו את מגוון הגידולים גם לתבלינים במנהרות עבירות ולגידולים אורגניים לייצוא.

הירשפלד: "התחלנו לגדל אבטיח בקלי"ה וראינו שזה אפשרי, למרות הקשיים. השטחים היו מאוד קשים, עם אבנים, אבל לא התייאשנו. הבאנו טרקטור גדול והתחלנו לחרוש את השטח. לימים, התברר לנו שהאדמה המלוחה גורמת לטעם מתוק עז באבטיח.

"כשהתחלנו לגדל אבטיחים קיבוץ קלי"ה החליט לסגור את הגד"ש (בזמנו 600 דונם). היום אנחנו כבר מגדלים 1,500 דונם ומחזיקים 15% משוק האבטיחים ללא גרעינים. גם הגדש"ים האחרים באזור מאוד התפתחו, וחלקם השתמשו בידע שאנחנו יצרנו פה. עד היום אני מייעץ לכל גידולי השדה באזור בתחום האבטיחים והבצל. כיום אנחנו מגדלים אבטיחים, בצל, שום, פלפל חריף ירוק ועגבניות אורגניות לייצוא".

על הפעילות ועל ההצלחה בקידום החקלאות באזור קשה אקלים קיבלו שלומי הירשפלד וצוות קלי"ה את אות החקלאי המצטיין בענף הירקות.

המצטיינים בענף הפירות

פתרון לטפיל שתוקף ירקות

איתן אביבי (48), קיבוץ עין חרוד מאוחד

איתן אביבי מגדל תבלינים לייבוש, ירקות לת־עשיית המזון (תירס, שעועית, אפונה, עגבניות), כותנה, חיטה, חוחובה (לתעשיית השמן), וירקות לשוק הטרי (בצל, גזר, אבטיחים, שום ועוד). צוות הענף בקיבוץ מונה כעשרה עובדים קבו־עים ובהם שלושה אגרונומים. בעונות הבוערות נעזרים בכוח אדם זמני.

טיפוח ההון האנושי הוא חלק חשוב בסדר יום של הענף ולכן אביבי משקיע בקורסים מקצו־עיים ובהכנסה של טכנולוגיות חדשניות.

"נולדתי לחקלאות", הוא מספר. "אבא שלי היה חקלאי, ותמיד רציתי להיות חקלאי כמוהו. אני רואה בזה דרך חיים ומאמין שישראלים, ובעיקר צעירים, צריכים לעבד את הקרקע. לכן, אין לנו עובדים זרים. אני נותן לצעירים אחריות, כך

איתן אביבי. דגש על ההון האנושי

שהם מרגישים שותפים פעילים בחלקות שלנו. אני מאמין שהחקלאות בישראל תורמת לביטחון של המדינה ולביטחון התזונתי שלנו.

"מאוד חשוב לי לערוך ניסיונות בחלקות שלי וכך מצאנו פתרון לטפיל. יש לנו בעיה חמו־רה בגלל טפיל שנקרא עלקט – צמח שלא יודע לעשות פוטוסינתזה בעצמו ולכן 'מתעלק' על השורשים של גידולים שונים. פיתחנו ממשק, בשיתוף פעולה עם מינהל המחקר החקלאי בנ־ווה יהב, כך שגידולי עגבנייה וגזר ידעו להתח־מק מהטפיל. לפני נוסחה מסוימת, אנחנו נותנים ריסוס ומיד אחרי זה ממטירים את השדה במים. כך אנחנו 'תופסים' בדיוק בזמן את הזרע של הטפיל.

"הכנסנו מצלמות לקרקע ועקבנו אחר הטפיל כך שאנחנו יודעים בדיוק מתי לרסס את הזרע כדי שלא יתרבה. מדובר במיזם ארצי שמשרד החקלאות השקיע בו כשלוש שנות עבודה. אנו גם מייצאים את התורה הזו".

שיווק איכותי לשוק המקומי

דרור גדיש, עין יהב, משווק תוצרת חקלאית

דרור גדיש, בן למייסדי עין יהב, חזר למו־שב ב–1998, השתלב בהנהלת "יופי של ירקות" ונבחר ליו"ר ההנהלה למשך ארבע שנים. בהמשך מונה למנכ"ל החברה למשך שש שנים. במהלך תקופה זו היה אחראי לבניית המותג, להקמת מערכת לבקרת איכות מתגמלת, להובלת קמפ־יינים לפרסום, להעלאת רמת האיכות, לפתיחת אפיקים מוסדיים לשיווק ועוד.

דרור גדיש. חדשנות ומקצוענות

מאוחר יותר פתח גדיש חברה משלו, "גדיש חקלאי הערבה", שקמה כדי לבסס את הדרך שבה הוא מאמין, תוך בניית מותג איכותי ובאמצעותו בניית קהל לקוחות בעל זיקה משותפת: בחברה ישלטו החקלאים שתוצרתם משווקת באמצעו־תה. "גדיש חקלאי הערבה" מפנה את התוצרת החקלאית לשווקים השונים על פי דרישותיהם, מהאיכות הגבוהה ביותר ועד רמת תעשייה, כל שוק על פי דרישותיו. התוצרת תגיע אך ורק מאזור הערבה, מאילות בדרום עד נאות הכיכר שבצפון, ולא מעבר לזה.

כל התוצרת תעבור ביקורת איכות לפני יציאתה. החברה תיתן לחקלאי מעטפת, מקניית התשומות עד הבאת הפדיון חזרה למשק. העבו־דה תתבסס על מגדלים קבועים, על פי תכניות גידול וקטיף שנתיות.

באמצעות החברה, דרור מתעתד לבנות קבו־צת מגדלים איכותית, שמאמינה בשיווק איכותי לשוק המקומי ולא כברירת מחדל.

על החשיבה, על החדשנות ועל המקצוענות בביצוע מוענק לדרור גדיש אות משווק מצטיין בענף הירקות.

חקלאות ללא עובדים זרים

איתי מתוקי (32), מרכז מטע מנגו, קיבוץ רביד

איתי מתוקי, בוגר הנוער העובד ששירת בצבא בנח"ל, הגיע לקיבוץ רביד ובנה צוות חקלאי צעיר. "נכנסנו לחקלאות מטעמים אידיאולו־גיים ומאהבת הארץ", הוא מספר. "ראינו בקיבוץ אפשרות לפתח תכנית חינוכית הקשורה לחקל־

איתי מתוקי. לקחת אחריות

אות, שכן רוב חברי הקיבוץ מתעסקים בפעילות חינוכית.

"אנחנו צוות של חמישה אנשים. כולנו יוצ־אי הנח"ל ובוגרי הנוער העובד ואנחנו מגדלים מנגו, ליצ'י, אשכוליות וקלמנטינות במורדות הר רביד לכיוון הכינרת. כל הפירות שלנו הול־כים לייצוא.

"הדרך שלנו היא לקחת אחריות. דרך העבודה אנחנו מרגישים את החיבור לאדמה. אנחנו מא־מינים ששיטת העבודה שלנו משפרת את איכות המוצר ומנסים לחשוב מחוץ לקופסה ולגדל את גידולינו על פי 'חקלאות לומדת'. מאוד חשוב לנו נושא איכות הסביבה, הפחתת השימוש בחומרי הדברה, וגישה של חקלאות ידידותית".

החל משנת 2006 הפסיקה העבודה מול חברת העיבוד וקיבוץ רביד עבר לעיבוד עצמאי. מהלך זה לווה בהרחבת הצוות החקלאי ובלקיחת אח־ריות כוללת – מקצועית, כלכלית, ערכית וחי־נוכית – על הנעשה בחקלאות.

הצוות מבצע את כל העבודות במטע בכו־חות עצמו ואינו מעסיק עובדים זרים. העבודות החקלאיות מתבצעות בעזרת חניכים של הנוער העובד והלומד, המתחנכים בקיבוץ. בכל עונות השנה מגיעות קבוצות נוער וצעירים מכל רחבי הארץ לסמינרי עבודה במקום. הסמינרים מורכ־בים מעבודה במטע, המותאמת לרמה המקצועית של חברי הקבוצה, וממפגשי למידה בנושאי חק־לאות, התיישבות, מים, קרקעות, ציונות ועוד.

"אנחנו מגייסים חבר'ה אחרי צבא שגרים בקו־מונות של הנוער העובד ועוסקים בהוראה ובחי־נוך", מוסיף מתוקי. "הם מגיעים לפה בתקופות הקטיף והגיזום, ולאחר הדרכה נכונה הם עובדים לא פחות טוב מכל שכיר בענף החקלאות".

הצוות שם לעצמו למטרה להגדיל את המטע, לשפר כל העת את כלכליותו וגם לחנך ולהכ־שיר צעירים ישראליים לעבודת האדמה ולערכי ההתיישבות, העבודה והצדק המקובלים בה.

על דרך פעילותם הייחודית של אנשי צוות המטעים בקיבוץ רביד, קיבל בשמם מרכז מטע המנגו, איתי מתוקי, את אות החקלאי המצטיין בענף הפירות.

מהפכה בגידול תמרים בערבה

-גדעון (ציגי) זיו (75), קיבוץ יטבתה

גדעון (ציגי) זיו (75) הגיע ליטבתה במסגרת שירותו הצבאי בנח"ל, לאחר תום לימודיו בבית הספר החקלאי כדורי, שם התמחה בגידול עצי פרי. עם בואו, שובץ באופן טבעי לעבודה בענף התמרים, שהיה בחיתוליו בארץ. בזכות חריצותו ורצונו הטוב הפך תוך זמן קצר למרכז ענף והת־מחה בגידול תמרים בעזרת מדריכים מנוסים, בעלי תחושת שליחות, שהגיעו מעמק הירדן.

ציגי הפך תוך זמן קצר למומחה בזכות עצמו, בשל סקרנותו, היסודיות שבה עבד, ההתמדה והנכונות לשתף פעולה עם מגדלים, עם מדרי־כים ועם חוקרים, שבעזרתם ביצע ניסיונות רבים ומחקרים בסיסיים, שתוצאותיהם מלוות אותנו עד היום.

בהיותו איש טכני ברמה גבוהה, יצירתי ובעל תושייה, הוביל ציגי פיתוחים טכנולוגיים רבים בענף. הוא פיתח ושדרג את שיטות ההאבקה באמצעות מפוחים מסוגים שונים, ששיאם בפי־תוח האבקת תמרים באמצעות מטוס. לזכותו יש לזקוף את שיטת ההשקיה בטפטוף בתמרים, שגרמה למהפכה ביעילות ההשקיה והדישון ולהגדלת היבולים.

ציגי, שהגה במוחו גם את הרעיון של גידוד תמרים ללא טיפוס על העץ, ניסה לפני כ–30 שנה ניעור גזע באמצעות מנער גזע וגרם, בע־קיפין, לפיתוח מערכי גדיד ממוכן של מג'הול עסיסי, שיטה מהפכנית לחיסכון בימי עבודה.

בשנות ה–90' התמנה ציגי לחוקר מטעים במרכז המחקר והפיתוח ערבה דרומית ומדריך מטעים בשירות ההדרכה והמקצוע (שה"מ) במשרד החקלאות. במסגרות אלה, דאג להנחיל לדור הצעיר של מגדלי התמרים בערבה את עקרונות הגידול ואת האהבה לענף.

בשנים אלו יצא עם משלחת מגדלים לקלי־פורניה, ללמוד את שיטות המג'הול האיכותי הקליפורני. עם שובם נבחנה השיטה בארץ, הו־נחלה למגדלים ואכן תרמה לשיפור משמעותי ביותר באיכות המג'הול המשווק, להתקדמות הענף כולו ולהגדלת הרווחיות.

"עבודת התמרים היא עבודה מסוכנת", מספר ציגי. "החזון שלי היה לפתח שיטה שתאפשר לבצע את פעולות ההאבקה והגדיד מהקרקע, ללא טיפוס על עץ. האבקה היא הפעולה החשו־בה ביותר לענף התמרים, ואם היא לא מבוצעת נכון, אין פרי. בעזרת 'כים ניר' האבקנו את העי־

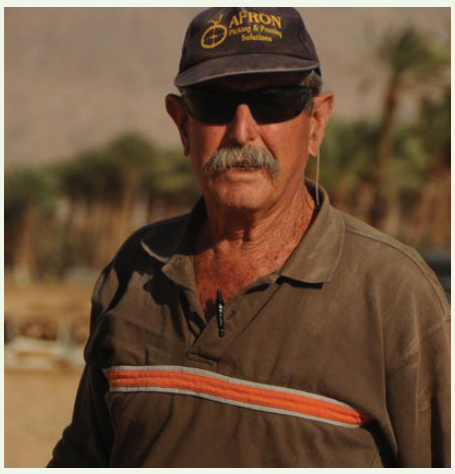

ציגי זיו. מ–30 ל–200 עצים שגודדו במשמרת

צים במשך 15 שנה מהאוויר, עד שפיתחנו מפו־חים שמאבקים מהקרקע. הם עושים את אותה עבודה בעלות יותר נמוכה.

"שיטה זו אפשרה לנו להגדיל את מטעי הת־מרים למאות אלפי עצים. עוד גורם שאפשר הגדלה מאסיבית של מטעים הוא פיתוח של תרבית רקמה, המאפשרת לייצור כמות גדולה מאוד של שתילים.

"את הגדיד התכוונו לעשות על ידי ניעור גזע: התחלנו בזן אחד, אבל זה לא כל כך הלך. היום אנחנו מנערים אלפי עצים – שיטה שחוסכת הרבה מאוד כוח אדם. בשיטה המסורתית מצלי־חים לגדוד 30–40 עצים במשמרת לילה (שמונה שעות, גודדים בלילה בשל רגישות התמרים לחום הרב בערבה). בשיטה החדשה ניתן להגיע ל–200 עצים במשמרת".

על פעולותיו אלה ועל מעשים ויוזמות נוספים שחולל ציגי בדרכו המקצועית, הוא קיבל את אות החקלאי המצטיין בענף המטעים.

יבול האפרסמונים גדל פי חמישה

גדעון כהן, מושב רשפון

הוריו של גדעון כהן היו בעלי משק חקלאי במושב רשפון. כבר בנעוריו, עם שובו מבית הספר, עזר בעבודות המשק, שכללו טיפול ברפת, בלול, בירקות ובפרדס. לאחר שחרורו מהצבא בשנת 1962 החליט שייעודו חקלאות והוא נרתם למשימה בכל מרצו ומאודו.

גדעון התגלה כחקלאי רחב אופקים, שאי־נו שוקט על שמריו, ולצד העיסוק בכל ענפי החקלאות פנה גם לכיוונים חדשים. הוא היה מראשוני מגדלי הירקות לייצוא ומראשוני מג־דלי פרח השעווה בארץ. בשנת 1980 נטע מטע

<<<

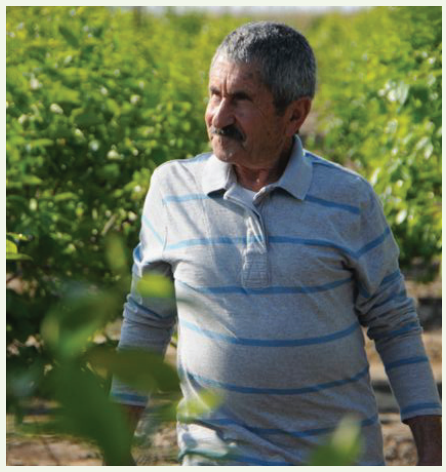

גדעון כהן. השראה למגדלי הפירות בארץ

אפרסמון. הוא למד את הגידול, ועל ידי עיצוב העץ בכיפוף הענפים וקשירתם לעמוד במרכז זו ותוך ניצול האקלים באזור, הגיע להישגים מרשימים ביבול לדונם, כמו גם באיכות הפרי ובעמידותו. בעקבות הצלחתו, הפך ענף האפרסמון למרכזי במשקו ולענף מוביל במושב.

"לי ולאחי יש שני משקים עם קרוב ל–200 דונם של אפרסמונים", הוא מספר. "התחלנו בשנות ה–80', ראינו שהאדמות שלנו מתאימות לגידול הפרי וצברנו ידע רב בנושא. פיתחנו שיטת תמיכה לגידול הפרי – אנחנו יודעים לעצב את העץ כך שיקבל את כמות האור המקסימלית. כך אנחנו מגיעים ליבולים מאוד גבוהים ולפירות מאוד איכותיים. אם הממוצע לדונם אפרסמון הוא 2–2.5 טון, אנחנו מגיעים לכפול מזה ואף יותר. בזכות האיכות הגבוהה של הפירות הם נשלחים ישירות לייצוא (סינגפור, רוסיה, ארצות הברית ואירופה). אני מעביר את הידע שלי למדריכים של משרד החקלאות בכנסים ובביקורים של חקלאים".

לצד עבודתו כחקלאי, עסק גדעון במשך שנים רבות בפעילות ציבורית, כחבר הנהלה ברשפון, כנציג המושב במוסדות חוץ וכיושב ראש ארגון הקניות "מושבי השרון ועמק חפר".

גם כיום, כשהוא מתקרב לגיל 72, ממשיך גדעון לעבוד במשקו במרץ ואף לטעת מטעים חדשים, וממשיך להאמין בחקלאות הישראלית ובערך המוסף הגבוה שהיא מביאה למדינה ולחברה בישראל. מועצת הצמחים בחרה לציין שהמקצועיות וההישגים של גדעון כהן באפרסמון הם מופת והשראה למגדלי הפירות בארץ. ב–2012 השיג כהן עשרה טון פרי לדונם, יבול שלא נראו כמותו בארץ, הישג גם בקנה מידה עולמי.

אות חקלאי מצטיין בענף המטעים הוענק לגדעון כהן לא רק על מקצועיותו כמגדל, אלא גם על הצטיינותו בשיתוף פעולה לקידום הידע החקלאי.

המצטיינים בענף ההדרים

ההדרים ניצלו ממכות ברד

יחיעם (65) וניר (36) אלטשולר, בנימינה

יחיעם אלטשולר, בוגר בית הספר החקלאי מקווה ישראל, הוא דור שלישי לחקלאים מבני מינה יליד 1948. אלטשולר מגדל 140 דונם פרדס קליפים, אשכוליות ותפוזים, מתוכם 50 דונם פרדס קליפים צעירים, ובנוסף גם כרם יין ובקר לבשר.

יחיעם שותף לתצפיות ולניסיונות שדה בפרדסו, בשיתוף שה"מ, בנושאים כגון מחלת העלעלת, השקיה, דישון, ריסוסי ג'יברלין, שימוש בטנסיומטרים אלקטרוניים וחיגור בזן האור. יחיעם הוא מהחקלאים הראשונים בענף ההדרים שהכניסו כיסוי רשת על הזנים "אור" ו"אורה", למניעת מכות ברד ונזקי סופה וחלקתו שימשה דוגמה לשאר המגדלים והמדריכים. כיום יש בארץ מאות דונמים המכוסים ברשת, והשטחים צפויים להתרחב בעתיד.

"האזור שלנו הוא אזור מוכה ברד", מספר יחיעם. "ה'אור' (קלמנטינה בלי זרעים) הוא זן פטנט ישראלי ולכן צריך לשמור עליו. הרווחיות בפרדס היא ממוצעת. החלטתי לא לקחת סיכון

ניר אלטשולר. שילוב דורות מנצח

ולכסות אותו ברשת שתגן עליו מברד ומרוחות. כך קיבלתי יבול שנחשב לאיכותי ביותר באזורנו. בהתחלה חששתי, כי מדובר בהשקעה של 2,000 שקל לדונם, אך הרגשתי שהדבר הכרחי להצלת זן ה'אור' וה'אורה' (האימא של 'אור').

"את דרכי התחלתי עם עשרה דונם של פרי הדר, כעת אני מגדל על שטח של 80 דונם. הכול בזכות הרשת הזו – היא נתנה לנו שקט נפשי ויכולת לקטוף את הפרי במשך תקופה יותר ארוכה. בלעדיה, לא הייתי מחזיק בהיקפים האלה".

בנו ניר, בוגר הפקולטה לחקלאות יליד 1977, הוא שותף של אביו בשנים אחרונות בטיפול במשק החקלאי ומשתתף בניסויי השדה ובסיורים מקצועיים ומוסיף ידע מעודכן למשק המשפחתי. "השילוב של הדור הצעיר עם הדור הוותיק הוא שילוב מנצח", אומר יחיעם. "שכן, הדור הוותיק מביא את הידע והביטחון והדור הצעיר את הרעיונות המקוריים ואת הטכנולוגיה המתקדמת".

האב יחיעם שותף גם בפעילות ציבורית בענף ההדרים, חבר בוועדת מגדלים אזורית, בוועדת ביטוח של ענף ההדרים, פעיל בבית אריזה אפאי וכן יושב בראש ועדה חקלאית בבנימינה–גבעת עדה.

מועצת הצמחים העניקה לו ולבנו קיבלו את אות החקלאי המצטיין על המקצוענות, על החדשנות ועל התרומה הרבה לענף ההדרים.

פיתח את זן האודם בקלמנטינות

צביקה ענבל (56), מנהל תפעול "הדרי מעון"

צביקה ענבל, חבר קיבוץ סופה משנת 1986, עסק בגידול מטעים ופרדסים. עם הקמת פרדס הדרי מעון ב–1996, הצטרף לצוות בתפקיד מנהל תפעולי. באחריותו כ–3,700 דונם שטחי פרדס אזורי, שניטע בשותפות ל–12 קיבוצים בחבל מעון. בפרדס מעל 20 זנים שונים, בעיקר קליפים ולימון, אבל אינו קופא על שמריו, ומדי

צביקה ענבל. שוקד על פיתוח זנים חדשים

שנה מוקצים 5% משטחו לזנים חדשים.

תוך כדי עבודתו השוטפת בניהול הפרדס, ענבל חותר לחדשנות ולשיפורים בכל התחומים. הפרדס משמש "שדה ניסויים" למדריכים, לחוקרים ולחברות הזנה והדברה ומהווה "תחנה קבועה" בכל סיור מקצועי בנגב. צביקה חותר להכנסת זנים חדשים באמצעות עצי מדגם וחלקות קטנות של זנים חדשים, ובקיץ הקרוב יטעו ביוזמתו חלקה מיוחדת של זנים חדשים, במסגרת פרויקט הזנים של שה"מ.

"עכשיו אנחנו משווקים את זן אודם של קלמנטינות לשווקים. זן זה התפתח בחלקת הניסויים שלנו והפכתי אותו לזן מסחרי. עכשיו אנחנו מייצאים אותו לאירופה. הזן מתאפיין בצבע כתום כהה בוהק, עם מעט גרעינים וטעם משגע".

בשנים האחרונות מתבצעת בפרדס הדברה של זבוב הפירות בשיטה ביולוגית, ללא חומרי הדברה (שימוש בזבוב מעוקר), והתוצאות מרשימות. חלק מרכזי בהצלחה הוא היישום הקפדני של קטיף וסניטציה בפרדס. לצביקה יחסי חברות, אמון ושיתוף פעולה עם פרדסנים, חוקרים, מדריכים ובתי אריזה בכל הארץ. יחסים אלה מועילים ומשפרים את הניהול השוטף של הפרדס.

על הצלחתו המקצועית, קידום כלל ענף ההדרים והכנסת חדשנות ושיפורים, קיבל צביקה ענבל את אות חקלאי מצטיין בענף ההדרים.

המצטיינים בענף הזית

מהיי-טק לבית בד בכרמי יוסף

אסף פנקס (43), משק מטעים, מושב כרמי יוסף

אסף פנקס מגדל יחד עם שני אחיו, עידו וערן, זיתי שמן במטע ששטחו 75 דונם באזור כרמי יוסף ומעבד גם שטחים שכנים. השותפות בין האחים החלה בשנת 1997 בעקבות פטירתו של אביהם, שעד אז עיבד בעצמו את השטחים החקלאיים. האב ניסה בעבר לנטוע זיתים, ללא הצלחה, אך אסף ואחיו החליטו להתמקד ולהתמקצע בגידול זיתי שמן. עם השנים הם הסבו שטחי מטע אחרים לשטחי זיתים, וכיום המשק הוא משק זיתים.

בתחילת הדרך עסק אסף בחקלאות כמשרה חלקית, בנוסף על עבודתו בהיי–טק, אולם לפני מספר שנים עבר לעיסוק מלא בחקלאות. בשנת 2008, בשאיפה לייצר את השמן הכי טוב, הקימו אסף ואחיו בית בד מתקדם.

"החקלאות תמיד הייתה בבית, אבל לא באופן מלא", הוא מספר. "אבא שלי היה חוקר במכון וולקני. לפני 15 שנה ההורים נפטרו והייתה לנו חלקה שלא היה בה כלום. למדתי כלכלה ומחשבים, עבדתי בחברת קומברס כחמש שנים, אך ראיתי שזה סוג של עבדות, אז עזבתי והחלטתי להשקיע בחקלאות. אני נהנה מכך שאני אדון לעצמי, אך מבחינה כלכלית זה לא פשוט. אשמח אם הילדים שלי ימשיכו בדרכי, אבל הם עדיין קטנים.

"אנחנו מפיקים ומשווקים את השמן בעצמנו. לאורך השנים צברנו קהל לקוחות באזור המרכז, כך שמסעדות ומעדניות דורשות את 'השמן של אסי'. חוץ מהשמן אנחנו מייצרים גם זיתים

אסף פנקס. מייצר שמן וחושב על הסביבה

כבושים".

בית הבד מעבד כ–500 טון זיתים ומקדם היבטים סביבתיים. הוא עושה שימוש בכל הפסולת להסקה, לקומפוסט ולהזנת בעלי חיים. בית הבד מהווה מרכז לכל מגדלי הזיתים באזור ומקור לידע ולעדכונים מקצועיים בתחום ענף הזית.

על המקצוענות ועל החדשנות בייצור שמן זית, תוך חשיבה על הסביבה, קיבל המשק של משפחת פנקס אות חקלאי מצטיין בענף זיתי השמן.

יחס אישי לכל עץ זית

ראסם אמארה (78), כפר כנא

ראסם אמארה, תושב כפר כנא בן 78, מגדל זיתי שמן בשטח של 150 דונם באזור היישובים כפר כנא וטורעאן. גידול זיתי שמן הוא בנפשו והוא מעניק יחס אישי לכל עץ. והעצים "מחזירים לו" ביבולים ובאחוזי השמן, גם תודות לדשן האורגני, לגיזום ולמסיק ידני זהיר.

ראסם מהווה דוגמה לחקלאי האזור, ומראה איך אפשר להפוך גידול זיתי שמן בעל, לכאורה לא–רווחי, לגידול אינטנסיבי שמגיע ל–30% שמן זית עם חמיצות נמוכה מאוד, שמקנה לו דרגת כתית מעולה. ראסם גם דואג לגדל דור

<<<

ראסם אמארה. עץ זית הוא כמו ילד

המשך – שישה בנים – שימשיכו את המורשת שלו בגידול ובשיווק השמן האיכותי.

"הזיתים שלנו הם זיתים סורים בעל טבעיים, מקבלים מים רק מהגשם", הוא מספר. "אנחנו מוכרים את השמן שלנו במשתלה בית חי. מי שקונה – חוזר ישר לקנות עוד בקבוק. על עץ הזית יש לשמור כמו ילד, צריך כל שבוע להי־כנס למטעים ולראות מה חסר לו".

על המקצוענות ועל ההישגים נבחר ראסם אמארה לקבל את אות חקלאי מצטיין בענף זיתי השמן.

המצטיין בהדרכה

אנציקלופדיה מהלכת

שמעון אילוז, אגף ירקות, שה"מ, משרד החקלאות ופיתוח הכפר

שמעון אילוז, מדריך לגידול ירקות ורפרנט לשטחים פתוחים במחוז הדרום, החל את עבוד־תו בשנת 1978 בשירות ההדרכה והמקצוע של משרד החקלאות. בתחילה, עסק בעיקר בהדר־כה בגידול אגוזי אדמה ותפוחי אדמה, ובשנים האחרונות הוא עוסק בכל גידולי הירקות, גם בשטחים פתוחים וגם בבתי צמיחה.

במקביל להדרכת החקלאים בשטח, אילוז מבצע ניסויי שדה רבים, במיוחד באבטיחים, במלונים, בגידולי עלים ובבצל.

ראוי במיוחד לציין את הישגיו במתן מענה לחקלאים בכל הקשור לבעיית הפוזריום בחסה,

שמעון אילוז. ידע אדיר על זנים ועל הדברת מחלות

בהחדרת זני אבטיח מתאימים לעונה החמה וב־התאמת זני כרוב לבן ואדום לעונת הקיץ.

אילוז אהוד מאוד בקרב החקלאים, שרואים בו מדריך, יועץ וחבר, שיעשה הכול להצלח־תם. גם בקרב אנשי המקצוע, חבריו לעבודה, שמעון ידוע כ"אנציקלופדיה מהלכת", במיוחד בזכות היותו מאגר של ידע בתחום הזנים וה־דברת המחלות.

על מקצועיותו, על הישגיו, על נועם הלי־כותיו ועל אהבתו לחקלאות ולחקלאים, קיבל שמעון אילוז אות המדריך המצטיין.

המצטיין במחקר

שותף למניעת מחלת הנקודות השחורות ברימון

ד"ר דוד עזרא (45), עין ורד, חוקר מחלות עצי פרי והדרים, המחלקה למחלות צמחים וחקר עשבים, מכון וולקני

דוקטור דוד (דדי) עזרא, יליד חיפה, הוא חוקר במחלקה למחלות צמחים וחקר עשבים שבמרכז וולקני, ומתמחה במחלות עצי פרי והדרים. עזרא סיים תואר ראשון בביולוגיה ותואר שני בב־יוטכנולוגיה של צמחים בנושא "עקרות זכרית ציטופלסמטית בחיטה" באוניברסיטת תל אביב.

עבודת הדוקטורט של עזרא עסקה בפיטו־פתולוגיה, במחלקה למחלות צמחים במרכז וו־לקני, והוא עשה פוסט דוקטורט באוניברסיטת מונטנה בארצות הברית, שם חקר זיהוי, בידוד ושימוש בפטריות אנדופיטיות מעצים טרופיים, כמקור לחומרי טבע ובקרה ביולוגית. הוא הצ־טרף לצוות מרכז וולקני בשנת 2004 והוא חבר בוועדה לעצי אם להדרים.

לפני מספר שנים הגדירו במעבדתו את הגורם למחלת הנקודות השחורות ברימון, וכתוצאה מכך, עברו מספר חומרי הדברה תהליך רישוי. מחלת הריקבון השחור ברימון נחקרת במעב־דתו בשיתוף עם פרופסור דני שטיינברג.

על מחקריו החשובים בענפי הפירות וההדרים, עם צוות המעבדה במרכז וולקני, קיבל ד"ר דוד עזרא את אות החוקר המצטיין.

ד"ר דוד עזרא. בדרך למציאת חומר הדברה למחלה

machita106@gmail.com

רגעי קסם

החוויה המשפחתית בבית הקולנוע של ילדותי הטביעה בי את הציפייה לשקוע למשך 90 דקות בעולם הדמיון של הסרטים. יש דברים שאינם משתנים

לא יודעת אם שמתם לב, אבל אני טיפוס די נוסטלגי. זה לא שאני לא בעד לחיות את הרגע, אני בהחלט כן. הגל של "כוחו של הרגע הזה" הניו–אייג'י – שבבסיסו הרעיון שאיננו יכולים לשנות את עברנו ועתידנו לוט בערפל, ולכן הדבר היחיד שוודאי ונכון עבורנו הוא לחיות את ההווה, את הרגע – בהחלט לא פסח עליי ומקובל עליי לחלוטין. אני פשוט אוהבת את ההווה שלי כשהוא ספוג במעט נוסטלגיה.

לפעמים, לא צריך הרבה כדי "להיזרק אחורה". זה יכול להיות שיר ברדיו, ריח, או איך שהאור נח על הכרמל ועל השדות לפני השקיעה. פת־אום, אני מתמלאת מין תחושה כזאת, חציה כאב וחציה מתיקות, נאנחת עמוקות כאילו הרגע ירדתי מהמטוס מפולניה, וחשה געגוע למשהו שלא תמיד ברור לי ולכן קשה לי להסבירו.

כך הרגשתי כשהזדמנתי לא מזמן למרכז המסחרי שליד שכונת ילדותי. חלפו כבר די הרבה שנים מאז ביקורי האחרון שם ולהפתע־תי, "המרכז" לא השתנה במיוחד.

אל תרוצו קדימה בדמיונכם ל"מרכזים" כפי שאתם מכירים אותם כיום. המרכז כולו היה בנוי ממספר פיצוציות, "קיוסקים" בשפת העבר, ובמרכזם עמד כמו יהלום מונומנטאלי בית הקולנוע "שביט", שנתן את שמו גם לרח־בה המסחרית שסביבו, "מרכז שביט".

על בניין הקולנוע היה תבליט של המרגלים שבאו לתור את הארץ, נושאים אשכול ענבים, וכך הרגשתי גם אני כשפקדתי אותו, כמו תרה עולמות חדשים ונשגבים.

לא היה דבר שאהבתי יותר מלראות שם סרטים. ביקור בקולנוע "שביט" היה מבחינתי דומה לנגיעה בכוכב הנושא אותו שם ולא עיי־פתי מנדנודים להוריי שייקחו אותי לראות שם סרטים. למזלי, גם אימא שלי חלקה אתי אותה תשוקה, ומכיוון שהמונח "בייביסיטר" לא היה מוכר אז ובטח שלא היה להוריי תקציב לכך, היו לוקחים את כולנו אתם לקולנוע.

תחילה, היינו עוצרים בקיוסק ומצטיידים בגרגירי חומוס מצופים סוכר (כן, יש דבר כזה וזה אפילו טעים), או בסוכריית תרנגול אדומה (איבדתי חלק משיניי הטובות לטובת אותה פתיינית באדום). הוריי היו משכנעים את הכרטיסן ששני כרטיסים בהחלט מספי־קים למשפחה בת שש נפשות, והצטופפו אתנו במושבים כשאנחנו עליהם או שהושיבו אותנו על המדרגות.

בזכות הביקורים ב"שביט" ראיתי את "עשרת הדיברות", "בן חור", ו"גודזילה", אך למען האמת, ממש לא היה אכפת לי איזה סרט יוקרן, כל סרט סוג ז' נראה לי כמו יצירת אמנות וכל בימאי נראה לי גאון הדור.

האולם הוחשך, האנשים השתתקו והקסם הת־חיל. הבעיה הייתה שבשלב כלשהו, נוסף תמיד פסקול נוסף לפסקול של הסרט והוא השיחה הקבועה בין ההורים שלי:

–"שושנה, הילד צריך פיפי".

–"עכשיו תורך! אני הלכתי אתו בסרט הקו־דם".

שלא כמו סופו של הסרט המוקרן, שאותו לא ידעתי, דווקא את תוצאת הדו–שיח שלהם יכולתי לצפות. אף אחד מהם לא לקח את אח שלי לעשות פיפי. כחלופה, הם עודדו אותו להפשיל את מכנסיו ולהטיל את מימיו באולם. וכך, נוסף צליל חדש לפסקול, נוזליו של פעוט שמתקשה להתאפק מפכים להם במורד המד־רגות יחד עם בקבוקי הגזוז הריקים וכבודנו העצמי.

בקולנוע "שביט" מזמן כבר לא מוקרנים סרטים. במקום זה הוא מושכר לעסקים קטנים ומגוונים. על קירו החיצוני מוטבע עדיין אותו תחריט של המרגלים. כנראה שבכל זאת יש דברים שאינם משתנים.

גם התחושה הקמאית שלי כשאני הולכת היום לקולנוע לא השתנתה עדיין. אני תמיד מקד־מת בברכה ובהתרגשות את 90 הדקות שבהן אני יכולה להתנתק מהמציאות כפי שהיא ול־טבוע לי בעולם הפנטזיה והדמיון.

סוף הסרט. ביקור בעולמות חדשים ונשגבים

כל אחת והסיפור שלה / יבל ברקאי
dror.maariv@gmail.com

מאיה שלהם

בני הזוג מזרחי - מריה (28), עובדת מעבדה כימית, ואור (30), עובד באוטומציה - ממושב סתריה חובקים בת בכורה, במזל טוב. שמה מאיה, משקלה בעת לידתה בבית החולים קפלן ברחובות היה מעט יותר משלושה ק"ג.

אור, מהיכן השם מריה?

"מריה נולדה בקזחסטאן, אבל היא יותר ישראלית מקזאחית, היא כבר 18 שנים בארץ".

ואתה מהמושב?

"כן, בהחלט. אבא במקור מכפר שלם, ההורים של אימא הגיעו מבלגיה ומרומניה. למשפחה עד לפני כמה שנים היו מטעי אבוקדו, אבל בגלל יוקר המים ומחלות - העצים נעקרו. עכשיו זה נדל"ן, כמו הרבה מושבניקים".

איך התינוקת?

"יפהפייה".

צילום: בית חולים קפלן

האם מריה ובתה מאיה מזרחי. "יותר ישראלית מקזאחית"

רות דיין התרגשה להופיע לצד אלכסנדר זייד ■ גם בחופשת הקיץ לומדים: סטיילינג, תקלוט וליצנות ■ השוטרים פשטו על "רעים" עם הצלצול ■ דויד ברוזה והביטלס הופיעו במשטרה הבריטית

הפתעה בציור

בפסטיבל שבועות "חלב ודבש 2013" בעמק יזרעאל התקיימה בתחנת הרכבת בכפר יהושע תערוכה בשם "תחנה בזמן", שאוצרת מיכל שכנאי יעקבי, על דימוי הרכבת באמנות. במוצאי שבת (11.5) נפתחה התערוכה בחגיגיות ובה הציגה חיה גרץ רן ציור שציירה בחודשים האחרונים: רות דיין בגיל 17, אוחזת באקורדיון, על רקע פסל אלכסנדר זייד. דיין, שהוזמנה לתערוכה, התרגשה והופתעה מאוד למראה הציור: "זו תמונה שצולמה במצלמת 'בוקס' קטנה בנהלל, כשהייתי בת 17 בבית הספר החקלאי בנהלל". הציירת גרץ רן: "בפרויקט הזה חיפשתי את הקול הנשי, שיהיה תשובה למיתוסים הגבריים עליהם גדלנו, כמו טרומפלדור וזייד. רות דיין, בקולה המיוחד, מכילה את ההיסטוריה והמיתוס של הארץ הזו גם כן". בתערוכה מציגים האמנים: ארז ישראלי, צבי טולקובסקי, נעה יקותיאלי, שי אלוני, ו-14 אמנים אחרים. אתר רכבת העמק בכפר יהושע שוכן במבנים הטמפלריים ההיסטוריים - בית מנהל התחנה, מגדל המים והקרונות - של תחנת תל-שמאם, שפעלה במשך כ-50 שנה, והייתה אחת התחנות המרכזיות של הרכבת החיג'אזית. השלוחה של הרכבת בארץ ישראל, שכונתה "רכבת העמק", קישרה בין חיפה לצמח, ומשם המשיכה לדמשק. בשנת 2016 צפוי לנוע הקטר הראשון של רכבת העמק המחודשת. מסילתה נסללת כעת בסמוך לתוואי הרכבת ההיסטורית ותחנה חדשה עתידה להיבנות באזור המושב.

צילום: ישראל פרץ

רות דיין וחיה גרץ רן מול היצירה. על פי צילום של דיין בגיל 17 בנהלל

■ "היערכות נכונה מאפשרת לנערים לתכנן לעצמם את הקיץ, ולא להסתפק בהצטרפות מזדמנת לנסיעה ללונה גל או לפעילות במו־עדון". למיכל ניר-ארבץ מהמועצה האזורית עמק יזרעאל וללילך כהני, מתאמת הרשות למניעת שימוש בסמים ואלכוהול, חשוב שבני הנוער והמשפחות יוכלו לתכנן את החופשה הגדולה. לכן, בכנס שארגנו השתיים הודיעו על התכניות לקיץ פעיל: שילוב לימודי סטיי־לינג, תקלוט, ליצנות ויזמות בפעילויות הנו־ער, שנבחרו על ידי נציגי החינוך הלא-פורמ־לי: ועדות נוער, רכזי חינוך, מד"בים, רב"שים, רכזי "הורים ערים" ומזכירי יישובים.

■ המשטרה וכוחות הביטחון פשטו על בית ספר "רעים" בשמשית. לביה"ס הגיעו חבלן מש־טרה עם רובוט לפירוק מטעני חבלה וחפצים חשודים, שוטרים ורכבים מיוחדים לשימוש ביטחוני שוטף, פרשים עם סוסיהם, כלבנים וכלבים מאולפים המשמשים למגוון תפקידי הצלה וחירום, כבאית ועוד מוצגים שריתקו את הילדים. ב"רעים" הודו לירדנה מנור, הרכזת החברתית של ביה"ס ולרועי כהן, השוטר הקהילתי, ש"בזכותם צלח האירוע".

■ מאות מתושבי העמק השתתפו במופעים הראשונים של התחנה הבריטית, במש־טרת נהלל ההיסטורית, בסוף השבוע האחרון. מופע הפתיחה היה של דויד ברוזה, ששר את מיטב שיריו. ביום של־אחר מכן התקיים מופע "ביטלס לכל המשפחה", שבו השתתפו כ-400 ילדים והורים.

הלוח הירוק

כל המודעות בלוח הירוק מתייחסות לנשים ולגברים כאחד

הלוח מופץ בעיתונים

הלוח שיתן לך צבע בחיים!

טל: 03-5682878, פקס: 03-5638728

e-mail: shirly.hacohen@maariv.co.il

הזמן הירוק | קו למושב | יבול שיא

מינטו 2.5 טון 89

פירקנס

מזלג אחורי 3 נ"ק עד

2.5 גובה

עגלת הייבר 4 טון +

8 טון

סאם 60 כ"ס לכרם 87

כף נפתחת 50

m-f כף נפתחת 95

4X4

פיאט 83 566 2900

שעות

גו'ן דיר 40-10 מודל

83 יד ראשונה

טרקטורון ג'ון-

דיר 115 2012 חדש

מכסחת

גון דיר 03-30 2008

1000 שעות

פיאט רומני 640 89

יד ראשונה

ג'ון דיר 40-21 מודל

83

מזבלת יורן 8 קוב

פיזור אחורי + קידמי

ראנג'ר אייסן 500

4X4 כחדש 2011

מניטו חצי שדה 3 טון

מודל 99

לינדה 93 מלגזה 2.5

טון

057-5262526

הכרויות

"רעות" הכרויות

משרד הכרויות

• למטרת נישואין רווקים/ות

או פרק ב' נחיים. לאיכותיים

ורציניים בכל הגילאים.

הורים, מודאגים שילדכם

עדיין לא מצאו זוגיות

כלבנם, צרפו אותם למאגר

הלקוחות האיכותי. מאגר

הקיים מהצפון ועד לדרום.

24 שנים המשרד קיים.

חתונות לפני ומאחורי

תוצאות מוכחות.

04-8103456

04-9511058

• 47 ר' מהנדס נאה מאוד

178 ס"מ בוגר טכניון מקסים

באישיותו מבוסס רציני

מאיזור הדרום,

מעוניין להכיר רווקה נאה

אקדמאית אירופאית עד גיל

36 לנישואין לפרטים לפנות:

052-4403890

• מבצע לרגל חג השבועות

היצטרפות לחודש ימים

חינם!

לאקדמאים מגיל 45-35

מכל הארץ.

לפרטים לפנות לרעות

הכרויות 04-8103456

• הסוף לבדידות

הכרויות "בונה"

חיפשתם מספיק, עכשיו

תוכלו להכיר את בן/בת

הזוג המתאימים

גם להורים מודאגים

שילדיהם לא מצאו

בן /בת זוג, אפשר ללא

ידיעת הילדים.

סודיות מובטחת. השירות

גם לחילונים,דתיים

וחרדיים מכל הגילאים,

ומכל חלקי הארץ גם

בעלי מוגבלויות מכל

חלקי הארץ, האהבה

מחכה לכם.

תתקשרו עכשיו !!!

טל: 054-3128706.

• אלמנה טובת לב בת 58+

מטופחת , עוסקת בחינוך.

ביתית מפנקת ואוהבת,

מסודרת ואיכותית.

רוצה בן אדם טוב לב,

שאוכל לאהוב ולפנק.

אם רק נכיר ונתאים

אחד לשני ,חיינו ישתנו

ויתמלאו אור ואהבה.

היתקשר עכשו

חבל על כל יום....

054-3128706

• בן 38 מבוסס

נכה עם נשמה טובה

מעוניין באישה,

נכה/ מוגבלת עד גיל 45

למטרה רצינית.

050-5330220

• גרוש בן 66 קינוצניק

לשעבר מחפש קינוצניקית/

מושבניקית. בעל שמחת

חיים, אוהב לטייל, אוהב

לשיר, ומשפחתי.

טל' 03-5344743

Bn_n@walla.com

סכרת

• פיתרון מהפכני

לסובלים מסכרת כדורי

פלא טבעיים המאזנים

את רמת הסוכר בדם.

באישור משרד הבריאות.

טל: **050-4332200.**

מבנים ניידים

• זכאי לציתר בע"מ -

בניית צימרים / בתי עץ,

תוספות בנייה מעץ -

פרגולות ודקים.

מושב כפר ברוך,

טל': 052-4658888

www.zakai-le.com

טיולים לחו"ל

• טיול לצפון הודו -

לאדאק וההימלאיה

ההודית 15 ימים

מועד טיול ראשון:

יציאה: 4/7/13

חזרה: 18/7/13

מועד טיול שני:

יציאה: 4/8/13

חזרה: 18/8/13

לפרטים: איתי שביט -

050-5755200

או "עולם אחר" -

1-700-708-999

אבידרים לחממות

• פרופילי אלומיניום

לחממות - קנו ישירות אצל

היצרן.

* ברגים + קפיצי אבטחה.

* פרופילי אלומיניום

סטנדרטים + מיוחדים.

* קונסטרוקציות אלומיניום

למערכות סולאריות + לגגות

רעפים.

* ייעוץ מקצועי ואמין.

יגאל: 052-2343290,

פקס': 08-8594741,

eet@bezeqint.net,

www.aluminium4u.com

נפתח מדור מכוניות וקלנועים למכירה/השכרה כל המעוניין לפרסם

יפנה לשירלי:

03-5682878

shirly.hacohen@maariv.co.il

משקים חקלאים

• יעקב גרוסמן(חבר ועדת

בניין ערים לשעבר)

מומחה למכירת נחלות

ונכסים במושבים

+דרושים משקים(הערכת

שווי נכס -ללא תשלום

jacob401@gmail.com

054-2109410

איתור קרקעות אבודות

ליורשים+

ליווי מקצועי בעסקאות

תמ"א 38 ע"י משרד עו"ד

052-6764957

03-5663223

רימקס עמק יזראל,

מומחים למשקים

ונחלות בגליל

התחתון ועמק

יזראל, מבחר משקים

רחב,+דרושים

נחלאות חקלאיות

, הערכת שווי נכס

חינם,

מאיר

052-3067381

הלוח הירוק

כל המודעות בלוח הירוק מתייחסות לנשים ולגברים כאחד

הלוח מופץ בעיתונים

הלוח שיתן לך צבע בחיים!

טל: 03-5682878, פקס: 03-5638728

e-mail: shirly.hacohen@maariv.co.il

הזמן הירוק קו למושב יבול שיא

נופש להשכרה

• דירות מרוהטות לתקופות קצרות במיקום הטוב ביותר במרכז ברלין.

054-4273879

054-4934593

נקרו נאתו: www.berlin-ap.com

שתילים למכירה

• לכורמים בלבד!

שתילי גפן מורכבים, גם נטיעה מיידית.

מקור "חוות יזרעם".

"יקבי גולדברג בע"מ"

.052-2339744

למכירה/להשכרה

• למכירה/השכרה, מכולות וקרוואנים. הובלות בכל חלקי הארץ + מנוף 100 טון. קונה מכולות ומבנים.

052-2796686

052-8265609

052-2988852

077-2340878

• להשכרה מיכלי דולב לכל מטרה חקלאית, תעשיית ועוד, לתקופות ארוכות וקצרות.

050-5211084

פקס - 04-6650029

מחפש מחסנים במושבים מאשקלון עד חדרה, להשכרה / מכירה, מגודל 200-1500 מ"ר , רצוי עם רישיון ,

054-8151406

מודעות ל"לוח הירוק" ניתן להעביר עד יום ג' 21.5 עד שעה 16:00

טל 03-5682878

פקס 03-5638728

e-mail: shirly.hacohen.co.il

למסירה

מידע משפטי וייעוץ עורכי דין

שילדן, שמואלי- עורכי דין

גדי שילדן, עו"ד, רו"ח וכלכלן * עינב שמואלי, עו"ד

- מכירת בתים, נחלות, משק חקלאי, מגרשים
- יעוץ מס שבח
- נזקי גוף
- ירושות וצוואות

הזדמנות מיוחדת

בדיקת זכאות להחזרי מס שבח

מכרתם משק או נכס מקרקעין אחר ב-4 השנים האחרונות

וחוייבתם במס שבח ?

יתכן ששילמתם יותר מדי

לבדיקת העניין - נא לפנות טלפונית למשרדנו בהקדם

* חבר ועדת מיסים לשכת עורכי דין מחוז חיפה

הדס 5, מרכז טבעון – 04-9832121

יקנעם מושבה – 050-2145000

הצעות עבודה

מרפאת קיבוץ יחיעם מחפשת

אחות

למשרה חלקית + טיפת חלב

החל מה 1.7.13

לפרטים:

יהודית כהן - 052-8997845

יוכי הספל - 052-3750139

הזדמנות משולבת לצעירים איכותיים

עבודה מאתגרת

בדרום אמריקה + אפשרות לשילוב עם טיול

malachioren@walla.co.il

054-3000829

לקיבוץ תצור דרוש\ה

גנ\ת לגילאי 2-3

לשנת תשע"ד, ממלא/ת מקום למשרה מלאה, רצוי ניסיון קיבוצי

קו"ח למייל:

chinuch@hatzor.org.il

לקיבוץ גבולות דרוש/ה

סייעת/מטפלת מובילה

לגן הילדים בקיבוץ

קו"ח masha@gvulot.org.il

למכירה

למכירה

1. מיכל חלב חברת בגט קיבולת 3300 בקירור ישיר
2. משקל בקר אלקטרוני של חברת שקילה נשיאה עד טון במצב חדש

050-7493921

מעוניין לקנות

מעוניין לרכוש ציוד חקלאי ישן לתפוח-אדמה

-עקרן+מזרעה+מזרעה לבצל

052-3542754

מקום פרסום זה יכול להיות שלך!

03-5682878